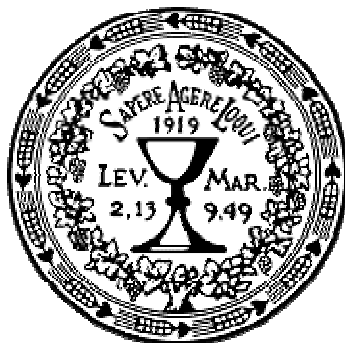

UNIVERZITA KARLOVA
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

*Studijní program: B 7508 Sociální práce
Studijní obor: Sociální a pastorační práce*

**Specifická primární prevence v
souvislosti s projevy extremismu**

Bakalářská práce

Magdaléna Poláková

Praha 2011

Vedoucí práce: Ing. Mgr. Jan Dočkal, CSc.

Katedra sociální pedagogiky

Prohlašuji, že jsem tuto písemnou bakalářskou práci s názvem Specifická primární prevence v souvislosti s projevy extremismu napsala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů.

Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti ke studijním účelům.

V Praze dne 22.5.2011

.....
Magdaléna Poláková

Bibliografická citace

POLÁKOVÁ, Magdaléna. *Specifická primární prevence v souvislosti s projevy extremismu*: bakalářská práce. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Evangelická teologická fakulta, 2011. 60 s.

Anotace

Tato práce se zabývá současnou extremistickou scénou. Ukazuje na souvislosti s historickými ideologiemi a dnešními hnutími, které inklinují k ultralevici a ultrapravici. Rozebírá konkrétní skupiny a obeznamuje s konkrétním programem a jejich cíly. Snaží se poukázat na problematiku, kterou sebou extremismus nese. Práce také poukazuje na roli mladistvého v současných extremistických hnutích.

Další z hlavních témat této práce je specifická primární prevence, kterou poskytuje občanské sdružení Imperativ. Tato prevence se zabývá projevy spojenými s extremismem. Tedy práci s dětmi a mládeží. Práce představuje program a cíl o.s. Imperativ. Poukazuje na jejich snahy a jakým způsobem specifickou primární prevenci provádí. Cílem práce je zjistit, zda je prevence potřebná a jakou roli v souvislosti s projevy extremismu hraje. Ve spojitosti s tím je cílem informovat o krajně levicových a pravicových skupinách.

Klíčová slova

Extremismus, krajní levice, krajní pravice, skinheads, specifická primární prevence, prevence, nacismus, nacionalismus, fašismus, anarchismus, komunismus

Annotation

This thesis is dealing with the problem of the extremism of today. It points out where current extremism coheres with various historical ideologies and present movements that incline to far-left or far-right angle. The thesis analyzes these specific groups and aims to inform of their programmes and their goals. It also points out the role of youths in these movements.

Another main topic of this thesis is specific primary prevention, provided by Imperativ Civic Association. The prevention comprises of dealing with exhibitions connected to extremism, therefore working with children and youths. This thesis describes the main goals of Imperativ Civic Association and aims to show their efforts and ways of carrying out the specific primary prevention in practise. The main goal of this thesis is to determine whether this kind of prevention is necessary and what role in the society it has. In connection to this goal this thesis also informs about far-right and far-left movements.

Keywords

Extremism, far-left, far-right, skinheads, specific primary prevention, prevention, nazism, nationalism, fascism, anarchy, communism

Poděkování

Zde bych ráda poděkovala mému vedoucímu práce Ing. Mgr. Janu Dočkalovi, CSc. za jeho cenné připomínky a rady při konzultacích. Můj druhý dík patří panu Bc. Davidu Lebedovi za ochotu, sdílení informací, nahlédnutí do zákulisí jeho práce a konzultaci při psaní této práce. A v neposlední řadě bych ráda poděkovala Jiřímu Richterovi za technickou výpomoc.

ÚVOD.....	8
<u>1 VYMEZENÍ POJMŮ</u>	<u>9</u>
1.1 ULTRALEVICE VERSUS ULTRAPRAVICE	10
1.2 KRAJNÍ PRAVICE	11
1.3 KRAJNÍ LEVICE	11
<u>2 ZÁKLADNÍ FORMY KRAJNÍ PRAVICE</u>	<u>12</u>
2.1 FAŠISMUS	12
2.2 NEOFAŠISMUS.....	14
2.3 NACISMUS	14
2.4 NEONACISMUS	16
<u>3 NOVODOBÁ SCÉNA KRAJNÍ PRAVICE</u>	<u>16</u>
3.1 POLITICKY ANGAŽOVANÍ POPULISTÉ - DĚLNICKÁ STRANA SOCIÁLNÍ SPRAVEDLNOSTI (DSSS)	17
3.2 NEONACISTICKÝ PROUD – NÁRODNÍ ODPOR	18
3.3 LIBERÁLNÍ NEONACISTÉ – AUTONOMNÍ NACIONALISTÉ	20
<u>4 NOVODOBÁ SCÉNA LEVICOVÉHO EXTREMISMU</u>	<u>21</u>
4.1 KOMUNISTICKÁ STRANA ČECH A MORAVY	21
4.2 KOMUNISTICKÝ SVAZ MLÁDEŽE	22
4.3 LENINISTÉ, STALINISTÉ A TROCKISTÉ.....	22
4.4 ANARCHISTÉ.....	23
4.5 ANTIFA (AFA)	25
<u>5 SKINHEADS</u>	<u>26</u>
5.1 BOHEMIA HAMMER SKINS	29
5.2 BLOOD AND HONOUR.....	30
5.3 Hnutí S.H.A.R.P.	31
5.4 VLIV SOCIÁLNÍ SITUACE NA VZNIK HNUTÍ SKINHEADS	33
5.4.1 ÚSPĚCH/NEÚSPĚCH	33
5.4.2 NEJISTOTA	33
5.4.3 POCIT NEDŮLEŽITOSTI.....	33
<u>6 SOCIÁLNÍ A SPOLEČENSKÝ VLIV NA MLADISTVÉHO</u>	<u>34</u>
<u>7 OBČANSKÉ SDRUŽENÍ IMPERATIV</u>	<u>36</u>

7.1 PREVENCE A JEJÍ SPECIFIKA	38
7.2 SPECIFICKÁ PREVENCE O. S. IMPERATIV	38
7.3 PŘEDNÁŠENÍ NA ŠKOLÁCH	39
7.4 KULTURNÍ PROGRAM S PŘEDNÁŠKOVÝMI BLOKY	40
7.5 PŘIPRAVOVANÉ PROJEKTY	41
7.6 RADY NEJEN PRO PEDAGOGY	41
7.7 ZPĚTNÁ VAZBA	42
<u>8 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU.....</u>	43
<u>ZÁVĚR</u>	44
<u>SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY</u>	45
<u>PŘÍLOHA.....</u>	47

ÚVOD

Čína, Severní Korea, Maďarsko, Kuba, Německo, Španělsko, Česko, Itálie. Zdánlivě to může vypadat, že jsem vybrala tyto země náhodně. Není tomu tak. Co mají společného? Každá z nich buď v minulosti byla nebo právě je pod nadvládou totalitního režimu. Každou sužoval režim, který je v dnešní době označován za ultralevicový či ultrapravicový a nadělal na našem světě spoustu škod. V rámci zachování praktik režimů v tajnosti se široká veřejnost o mnohých škodách na životech a jiných újmách nikdy nedozví. Když se sečte to, co na povrch vyplavalo s tím co zůstalo utajeno, výsledky jsou více než hrozné. Snad ani nemusím zmiňovat smrt šesti miliónů Židů, již měla za následek nacistická ideologie.

Boj proti extremistickým ideologiím, hnutím a totalitním režimům chápu jako občanskou povinnost. Nechci aby se opakovala historie, nechci aby se popírala občanská práva, nechci aby lidská svoboda byla omezována. „Nezapomeňme“, tak zní často hesla lidí, kteří zažili totalitu. Nezapomeňme na to, co se dělo za druhé světové války a za dob komunistické nadvlády.

Proto jsem si vybrala toto téma bakalářské práce, jelikož bych ráda upozornila na problematiku extremistických hnutí současné doby, která se k těmto ideologiím a režimům odkazují. V současné době se bohužel vyskytuje mnoho hnutí, které se ideologicky odkazují k ultralevicovým a ultrapravicovým myšlenkám. V rámci těchto hnutí roste i agresivita a násilí. Zkusme se ohlédnout pár měsíců zpět a uvidíme, kolik trestných činů bylo spácháno na základě extremistické ideologie.

Čím dál více mladých lidí inklinuje k některé z extremistických skupin. Proto si myslím, že je důležité, aby se tento jev podchytil už v prvopočátcích.

Nejdříve bych v práci chtěla vysvětlit vůbec základní pojmy, které se k extremismu pojí. Než začnu psát o současné extremistické scéně, ráda bych se zmínila o ideologiích, na kterých jsou tato hnutí založena. Dále bych ráda zmapovala současnou extremistickou scénu jak krajní pravice, tak krajní levice. Chtěla bych poukázat na jejich snahy, jejich smýšlení a jejich odkazy na nebezpečné ideologie. V další části bych představila občanské sdružení Imperativ, které se zabývá informačně-preventivními programy v souvislosti s projevy extremistických hnutí. Ráda bych prezentovala jejich program a o co se snaží. Zároveň bych chtěla zjistit, v čem spočívá jejich specifická primární prevence, jaký má

smysl, čeho chce dosáhnout a k čemu slouží. V rámci práce bych ráda představila výsledky mého dotazníku, který by měl zmapovat informovanost dětí o extremismu.

Cílem mé práce je tedy informovat o problematice spojené s extremistickými hnutími a jejich projevy, seznámit s rolí mladistvých v souvislosti s extremistickými hnutími a zjistit, jakou roli zde hraje primární prevence.

1 VYMEZENÍ POJMŮ

Na úvod by bylo dobré vymezit některé základní pojmy, které se budou v této práci často opakovat. První pojem, který je obsažen již v názvu práce je „extremismus“. S definicí tohoto pojmu můžou být problémy, protože je těžké vymezit jeho hranice. Můžeme jím laicky vyjádřit cokoli, co se vymezuje normálu. Což je dosti relativní. Dle Slovníku cizích slov je extremismus „krajní radikalismus“ nebo též „výstřední postoj“. Dobrou definici můžeme najít v knize Jana Charváta: „Lze předpokládat, že v politické teorii označuje tento pojem takovou pozici na pomyslné politické škále, která je nejvíce vzdálená od politického středu. Obvykle se však extremismus chápe jako jakákoli ideologie nebo aktivita, která směřuje proti stávajícímu politickému systému jako takovému a klade si za cíl jeho likvidaci a následné nahrazení vlastní alternativou. O této alternativě se většinou předpokládá, že bude nedemokratická, diktátorská a bude porušovat lidská práva“¹

Pokud zůstaneme u tématu, mohli bychom politiku, ač v této době již poněkud nevýstižně, rozdělit na pravicovou a levicovou. Stejně tak je tomu u extremismu. Krajní pravice neboli ultrapravice a na druhé straně ultralevice - krajní levice. Pojmy pravice a levice, jak se dnes běžně používá, mají své historické odůvodnění, jehož kořeny sahají do 18.století. V roce 1789, za doby Velké francouzské revoluce, bylo zasedání Generálních stavů, při němž si nová radikální část (jejichž heslo bylo: volnost, rovnost, bratrství) sedla nalevo a umírněnější zastánci monarchie si sedli napravo. Díky tomu se tedy ustálily tyto výrazy.

Pojmy levice a pravice se stále používají pro zařazení avšak jejich vývoj se postupem času poněkud mění. Pro levici je charakteristická její touha po rovnocennosti, společném majetku - z toho plynoucí odpor k soukromému vlastnictví. Další rysy jsou dobře shrnuté ve Slovníku politického myšlení. Spadá sem například nepřátelství vůči třídám a jakémukoliv dělení na základě majetku, snaha, aby byli všichni na stejné úrovni. Odpor vůči úřadům a institucím s mocí. Snaha o dodržování sociální zodpovědnosti - mít pod kontrolou výchovu a vzdělání dětí, kteří pak budou „ideologičtí následovníci“. Víra v pokrok. Touha po sociální spravedlnosti, snaha o podchycení všech problémových sociálních otázek, aby nevznikaly žádné propady. Snaha o beztřídní společnost a účast lidu na vládnutí.

Naopak tomu je u pravice. Pravice podporuje soukromé vlastnictví. Oproti levici upřednostňuje jednotlivce před kolektivem a klade na něj důraz. Vyzdvihává

¹ Charvát, 9

individualismus a soukromé podnikání. „Pravice věří ve svobodné podnikání a kapitalistickou ekonomiku jako jediný výrobní způsob slučitelný s lidskou svobodou odpovídající světské povaze lidských tužeb“²

1.1 ULTRALEVICE VERSUS ULTRAPRAVICE

Budeme-li mluvit o krajní levici a pravici, budeme již mluvit o extremismu. Nebudeme daleko od výstředních a nedemokratických myšlenek. Pod ultrapravicí řadíme několik základních ideologických forem, počínaje fašismem a nacismem, které se dnes přerodily do neofašismu a neonacismu. Ultrapravice obecně popírá rovnost lidí a nadřazuje bílou rasu nad ostatní. Rasismus je pro ultrapravicí základním prvkem. Každá ultrapravicová ideologie se v určitých názorech liší a klade důraz na jiné prvky. Základ je však stejný. „Není ale nic zvláštního na tom, že se jednotlivá ultrapravicová uskupení od sebe navzájem distancují, přinejmenším na veřejnosti.“³ Největším rozdílem, který mezi ultrapravicí a ultralevicí vzniká, je jejich historický vývoj. Zatímco levice má svou teorii založenou na bezpočtu napsaných děl a vyřknutých myšlenek, u pravice tomu tak není. Ta svou teorii zakládá pouze na myšlenkách jiných ideologií a není tedy příliš originální.

Pokud bychom mluvili o ultralevici, patří sem například nejrozmanitější formy komunismu nebo anarchistická hnutí. Snaží se naopak o absolutní rovnost a soulad na úkor všech možných hierarchických společenských postavení. V čem se jednotlivé ideologie liší, co mají podobného a o dalších konkrétních věcech se budeme bavit později.

Politolog Jan Charvát vedle sebe staví tyto dvě strany a dobře v bodech popisuje, po čem která z nich touží. Ale i tak je nutné zdůraznit, že neexistují body, které by byly pro každou formu identické.

1.2 KRAJNÍ PRAVICE

Autorita a moc: Jako bez vzduchu by nebylo života, tak bez moci by nebylo ultrapravice. Moc je pro ně základ, znak nadřazenosti, prostředník pro rozšiřování jejich působnosti a síly. Historie je nám jen dobrým příkladem. V čele každého výrazného směru v jakémkoliv zemi byla velmi výrazná, mocná a diktátorská osoba. Moc je autoritou.

² Scruton, 104

³ Charvát, 18

Násilí: Snaha řešit problémy skrze sílu. „Otevřené hlásání násilných prostředků je nicméně spojeno pouze s otevřeně neonacistickými a neofašistickými skupinami.“⁴ Bohužel mnoho ultrapravicových skupin si svou moc dokazuje silou. Kolikrát to nedopadá dobře. Nejznámější případ poslední doby se stal před třemi lety v Plzni, kdy skupinka neonacistů hajlovala v baru, osmnáctiletý mladík Jan Kučera neonacisty okřikl, jeden z nich ho pobodal nožem a ten na následky činu zemřel.

Národ a nacionalismus: Hrdé vlastenectví řídí jejich kroky, díky jejich patriotismu se lidé jiného etnika a rasy stávají jejich nepřáteli.

Rasismus a antisemitismus: Dnes se občas zaměňuje pojem nacista s rasistou. To je samozřejmě špatně. Rasismus je obecný pojem, který lze použít univerzálně k většině ultrapravicových skupin, antisemitismus je konkrétní a byl základem pro nacistickou ideologii.

1.3 KRAJNÍ LEVICE

Svoboda: Svoboda je základ pro anarchistická hnutí. Jen když budou všichni svobodní, bude vše tak jak má být. To, že svoboda v absolutním slova smyslu není možná, je jiná věc.

Rovnost: Rovnost je úzce spojená se svobodou, lidé by měli být svobodní a všichni sobě rovní. Mezi lidmi by neměli být žádné rozdíly.

Antikapitalismus: Odpor vůči kapitalistickému systému vedení státu je blízky snad celé ultralevici. Díky tomuto systému se vyzdvihují jedinci a potírá se rovnost lidí.

Revoluce: Ke změnám a revoluci svým způsobem krajní levice směřuje. Snaží se o zvrácení kapitalismu.

Moc a násilí: Snaha mít moc je u obou krajních směrů společná. Co se týče násilí, sice není pro ultralevici naprosto typické, ale i přesto se v některých směrech objevuje. Jedná se obzvláště o anarchistická hnutí.

Když si člověk přečte tyto základní body, které ultralevici charakterizují, nezdá se to být tolik extrémní. Nicméně jedna věc je po čem touží a druhá věc je jakým způsobem toho chtějí dosáhnout a stav udržet. Ve finále by svoboda pro lidi znamenala nesvobodu a rovnost nerovnost. Kdyby se věci nazývaly pravými jmény, byla by předchozí tabulka postavena jinak.

⁴ Charvát 134

2 ZÁKLADNÍ FORMY KRAJNÍ PRAVICE

Bylo by dobré říci si pár podrobností o konkrétních formách ultrapravice, aby bylo lehčí pochopit jejich menší odnože a s nimi spojené skupiny. Je dobré vědět něco o fašismu a nacismu, z nichž pramení většina dalších ideologických skupin či subkultur, které se v dnešní době poněkud svérázně derou dopředu.

2.1 FAŠISMUS

Fašismus bylo politické hnutí, které vzniklo v Itálii ve 20. letech minulého století jako odpor vůči zvyšující se popularitě socialistických hnutí. Byl podporován bohatšími vrstvami, které se bály ztráty zestátnění jejich majetku, ke kterému by mohlo dojít po vítězství levicových sil. Mnozí lidé berou fašismus jako synonymum pro italský fašismus. Označovat tak pouze Mussoliniho režim, by nebylo přesné. Téměř totožnými rysy totiž disponovala i řada jiných systémů.

Vzniku fašismu hodně také napomohlo to, že v té době neměly státy natolik pevné politické režimy a k tomu přispěly i další okolnosti- jako třeba ekonomická krize. „Dalším momentem, který je pro fašismus příznivý, je hospodářská krize, zejména pak kolaps světové ekonomiky na přelomu dvacátých a třicátých let, kdy dochází ke krizi demokratického politického systému.“⁵ V roce 1919 založil Mussolini organizaci, jež se o pár let později přeorientovala na politickou „fašistickou“ stranu. V roce 1922 se dostal k moci (s tím, že až v roce 1926 byla vyhlášena diktatura s vládou jedné strany) a dostal pod palec celou Itálii. Tím odstartoval šňůru totalitních režimů v Evropě. Fašismu především.

CHARAKTERISTIKA:

Definovat fašismus nebude úplně jednoduché a jednoznačné. Jak tomu tak bývá u většiny ideologií, základy jejich myšlenek jsou ovlivněny různými směry. V knize Kapitoly o českém fašismu od Miroslava Gregoroviče se můžeme dočíst, že teorie fašismu se inspirovala už u Aristotela a Hegela, kteří nadřazovali zájmy celku nad zájmy jedince. Nebylo by ani od věci zmínit myšlenky Nietzscheho, jehož teorie o nadčlověku, dvojí morálce a vůli k moci byla nejen pro fašisty velmi inspirativní. Principy, které považoval

⁵ Gregorovič,13

za základní Mussolini, byly jednota, autorita a povinnost. Jak sám italský vůdce řekl: „Stát musí fungovat jako hodinky“.

Stát je v tuto chvíli číslo jedna, vše se okolo něj točí. Podstatné je, aby v čele státu byla silná (diktátorská) osoba, jež bude dbát na disciplínu. Poslušnost, pořádek a homogenita, to jsou vlastnosti, které vyzdvihují. Proto se armáda, která tento charakter splňuje, stává opěrnou institucí státu. Fašistický stát připomíná svojí strukturou armádu. V čele stojí diktátor, který po lidech vyžaduje stejnou poslušnost jako požadují vojenští generálové po svých jednotkách. Fungování armády je pro fašistické hnutí vzorem. Cenzura a propaganda jsou důležitými prvky fašismu, které ovlivňují veřejné mínění ve prospěch ideologie. Násilí je přirozenou součástí. Je to režim snažící se o dosažení totality. Demokracie nejde s fašismem ruku v ruce. Fašismus je založen na nacionalismu, antikomunismu a antidemokratismu.

Fašismus vznikl především jako reakce na šířící se socialistické a komunistické hnutí a tvořil politickou alternativu národní dělnickou třídou, potvrzuje Jan Charvát ve své knize. Boj proti komunismu tvořil jednu ze základních politických aktivit fašismu.

Fašismus je mnohem více zaměřen na vyvyšování státu oproti nacismu, kde byla nejpodstatnější otázka rasy. S čímž souvisí i židovská otázka. V nacismu je antisemitismus plně zakořeněn, zatímco ve fašismu nemusí být bezpodmínečnou součástí. Jak bychom mohli uvést i v historických souvislostech. V prvotní fázi Mussoliniho vlády nedocházelo k vyhlazování Židů. K transportům se uchýlilo až za druhé světové války pod silicím tlakem Adolfa Hitlera. V českém prostředí za první republiky nikdy protižidovské nálady nedosáhly takových rozměrů jako například v Německu, ale přesto u českých fašistů (Vlajka, Červenobílí, Národní obec fašistická) byl antisemitismus jeden z bodů jejich programu.

2.2 NEOFAŠISMUS

Jak i z názvu může vyplývat, jedná se o fašistickou ideologii, která vznikla po druhé světové válce. Nicméně mnozí se na obsahu tohoto termínu nedokáží jednotně shodnout. Někdo sem počítá například i neonacistické skupiny. Přesto mezi nimi rozdílů jsou, jak už jsem se zmiňovala v předešlé kapitole. Mezi neofašisty a neonacisty vzniká jisté pnutí. Tentokrát se to týká otázky nacionalismu. Pro neofašisty je stát všechno. Pro neonacisty není stát jako takový zase tolik důležitý, ne-li naopak, jde jim především o rasu. „Stát je

problém ve sjednocení rasy⁶. Neofašisté se snažili jít ve šlépějích svých předchůdců a být pokračovateli fašistických vůdců, jako byl v Itálii Mussolini, ve Španělsku Francesco Franco nebo v Portugalsku António de Oliveira Salazar.

Rasismus je základ pro neofašistické smýšlení. Jelikož stát je pro neofašisty vše a snaží se, aby byl co nejmocnější a nejsilnější, nemají neofašisté rádi veškeré nadnárodní organizace. Velmocí světové ekonomiky je USA, neofašismus se obrací i vůči ní a jakémukoliv jejímu vlivu na něco „domácího“. To se může týkat například i vlivu na kulturu. Denně jsou na televizních kanálech vysílány americké seriály a filmy, také v multikinech je devadesát procent filmů z americké produkce-vůči tomu mají neofašisté odpor. „Neofašista je obvykle představován jako „dobrý syn národa“, který uznává konzervativní hodnoty včetně křesťanství, staví se za ochranu domácí kultury proti cizincům. Pravdou ale zůstává, že otázka vlastní image je pro neofašisty podstatně méně důležitá než pro neonacisty.“⁷

2.3 NACISMUS

Vznik nacismu můžeme datovat do podobné doby jako vznik fašismu. Prvopočátek můžeme datovat do roku 1919, kdy vznikla v Německu dělnická strana DAP, která byla předchůdkyní nacistické strany NSDAP. V té době byl už Hitler členem strany a měl na starosti propagandu. O rok později se strana přejmenovala na NSDAP a v roce 1921 převzal Hitler vedení . „Když se Hitler v červenci roku 1921 stal hlavou strany, neboť se mu zdařilo odstranit původní promotory, rozhodl se spojit svůj osud s NSDAP a osud NSDAP s osudem Německa . Předsevzal si, že akční rádius strany nejprve rozšíří v rámci kulturního a politického prostředí Bavorska a posléze celé Říše.“⁸

V roce 1923 byl zatčen pro pokus o státní převrat, kterému se jinak nazývá „pivní puč“. Ve vězení měl strávit 5 let, ale po jednom roce byl propuštěn. Ve vězení se udála jedna zásadní věc. Hitler v něm napsal svou publikaci s názvem *Mein kampf*, v překladu to znamená *Můj boj*. Jak se v knize pana Collottiho píše, kniha *Mein kampf* se stala Biblií pro ultranacionalismus. Do dnešní doby z této knihy čerpají neonacisté. Hitler se po návratu z vězení více zaměřoval na propagandu, a to se vyplatilo. V roce 1932 NSDAP vyhrála volby, a tak se Hitlerova strana dostala legální cestou k moci. Hitler se stal říšským

⁶ Charvát,78

⁷ Charvát,77

⁸ Collotti, 17

kancelérem a diktatura mohla začít. O pár let později Hitler sepsal a zavedl Norimberské zákony, které byly směřovány proti Židům a byly základním spisem pro následnou genocidu. V roce 1938 situace vyústila Křišťálovou nocí, tedy pogromem na židovské obyvatelstvo. V roce 1939 vypukla druhá světová válka, kterou vyprovokovalo především nacistické Německo. Během druhé světové války probíhaly pogromy na Židy a definitivním děsivým završením nacismu se stalo tzv. „ konečné řešení“, podle nějž byli Židé posíláni do koncentračních a vyhlazovacích táborů, kde byli usmrceni. V důsledku této ideologie zemřelo na šest miliónů Židů.

CHARAKTERISTIKA

Stejně jako tomu je u fašismu, i zde je těžké ideologii vymezit. Jan Charvát se ve své knize zmiňuje o problematice definování nacismu- ani samotní odborníci nevědí, jestli pokládat nacismus za formu fašismu, či jej brát jako samostatnou ideologii. Proto se většinou k nacismu udávají jen prvky, které nacismus obsahují.

Nacismus tedy obsahuje prvky antikomunismu a antidemokracie. Je založen na antisemitismu, je nadměru rasistický a má v sobě i prvky socialismu (je proti kapitalismu). Toto nám potvrzuje fakt, že nacismus si vzal od všeho kus a nezakládá se ani na jedné originální myšlence.

Rasismus a antisemitismus v této ideologii vyvrcholil do největší možné míry. Hitlerem byl vytvořen kult „nadčlověka“. Za nadčlověka nacismus považuje jedince čisté árijské rasy a krve. Tedy světlolvasého, modrookého, ale také statného a zdravého. Kdokoliv se vymykal tomuto prototypu, stal se nepřítelem nacistů. Pocit nadřazenosti árijské rasy byl hnacím motorem nacismu.

„Nacismus je z politického hlediska do důsledku dovedená ideologie rasismu, antisemitismu a německého expanzivního nacionalismu. Spojení konzervativního antimodernismu se sociálně-revolučním programem vytváří politicky obtížně uchopitelný ideologický konglomerát. Nacistický důraz na mýtus jej naopak činí přitažlivým pro mladou generaci i mnoho let po válce.“⁹

2.4 NEONACISMUS

Neonacismus je ideologie, která jak už název napovídá, vychází z nacismu a vznikla po druhé světové válce. Neonacismus vypichuje hlavní myšlenky nacismu a odvolává se na

⁹ Charvát, 70

nacistické Německo a na Hitlera. Jejich chování a smýšlení stále vychází z předpokladu nadřazenosti bílé rasy a staví na základech rasismu. Úhlavním terčem neonacistů v této době jsou Romové, etnické a národnostní menšiny, ale i homosexuálové a handicapovaní. Ultrapravicových skupin hlásících se k neonacismu je v současné době několik. Avšak ne všechny sdílí stejné názory a v určitých směrech se odlišují.

3 NOVODOBÁ SCÉNA KRAJNÍ PRAVICE

V dnešní době se u nás vyskytuje mnoho hnutí a ideologických skupin, které mají s extremismem co do činění. Proto bych je teď ráda představila.

Skupiny, které inklinují ke krajní pravici je mnoho, zde si tedy představíme jen ty základní a mediálně nejznámější. Pojem „mediálně“ je ale zavádějící, protože tyto skupiny se jinak prezentují oficiálně na internetu a jiných propagačních místech a k něčemu jinému se odkazují ve skutečnosti.

3.1 POLITICKY ANGAŽOVANÍ POPULISTÉ - *DĚLNICKÁ STRANA SOCIÁLNÍ SPRÁVEDLNOSTI (DSSS)*.

Do této škatulky bych zařadila politický proud Dělnické strany. Dělnická strana vznikla v roce 2002 pod názvem *Nová síla*, přičemž se v roce 2003 přejmenovali na *Dělnickou stranu*. Jak se píše na jejich webových stránkách, strana vznikla se záměrem navázání na dělnické hnutí z 19 století. Zavazují se k řešení sociálních problémů a znepokojuje je současný špatný stav hospodářství. V úvodním slově jejich internetových stránek apelují na „dělnickou třídu“ a sociálně slabé občany a snaží se je zaujmout svým populistickým postojem. „Dělnická strana vznikla především proto, aby působila jako ochránkyně poctivých občanů, kteří jsou dnes a denně vystavováni úmornému tlaku arogance a byrokracie státních orgánů dosahujícího obludných rozměrů. Nejsme žádná skupina „politiků“, kteří vám budou kázat vodu a sami pít víno...“¹⁰ V únoru roku 2010,

¹⁰ http://www.delnicka-strana.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=73&Itemid=102

byla Dělnická strana Nejvyšším soudem rozpuštěna., a to z důvodu rasismu a sympatiím k totalitním režimům. Pokračování na sebe nenechalo dlouho čekat a Dělnická strana se přejmenovala na Dělnickou stranu sociální spravedlnosti a ve stejném obsazení v čele s předsedou Tomášem Vandasem pokračují v hlásání populisticko-nacionalistických názorů. Snaží se dostat do vyšších politických sfér.

Jako politická strana se snaží poukazovat na problémy v dnešní době, ale nepřináší žádná řešení. Jejich hlavním tématem je romská otázka. Jsou bezvýhradně proti nim a zakládají na tom i svůj program. Plně se hlásí ke své nenávisti vůči Romům, a tím si získávají mnoho příznivců. Stejný postoj zaujímají i vůči odlišným rasám. Jsou proti imigrantům a etnickým menšinám. To potvrzuje nejen jejich vstupní dotazník, ve kterém je třeba potvrdit své české občanství¹¹.

Pokud budeme toto hnutí srovnávat s následujícími, DSSS se nejvíce distancuje od toho pravého tradičního nacismu. Jakoukoliv návaznost na Hitlera a nacismus popírají (asi jako každé extremistické hnutí) a oficiálně zaujímají postoj proti nacismu, nicméně mají na nacistické Německo jasné odkazy. Můžeme u nich najít například odkazy na symboliku čísel o které ve své knize Symbolika v extremistických hnutích mluví JUDr. Jan Chmelík. Skrze symboliku čísel, kdy čísla značí pořadí písmene v abecedě, vzdávají hold nacismu. Příkladem může být číslo 18- jednička značí první písmeno v abecedě, tedy „A“ a osmička značí osmé číslo v abecedě, tedy „H“. Z čehož vyplývají iniciály Adolfa Hitlera. Takovýchto odkazů u nich můžeme najít více. I tato symbolika byla jedním z důkazů pro zrušení Dělnické strany.

Dělnická strana sociální spravedlnosti je mezi dnešní ultrapravicovou scénou nejvíce viditelná, a to především kvůli své politické angažovanosti.

Každé takovéto uskupení chce dosáhnout co největšího počtu členů nebo přívrženců. V množství je síla a kdo se dá lépe tvarovat, s kým se dá lépe manipulovat, než s mládeží? Mladí lidé se snaží najít své místo ve společnosti a mít své názory, díky kterým někam patří. I DSSS má své mládežnické hnutí, jmenuje se *Dělnická mládež*. Vystupují jako občanské sdružení a otevřeně se hlásí k názorům DSSS. Úzce spolupracují s DSSS, jejich předsedové vystupují na sjezdech strany atd.

Předsedou Dělnické mládeže, je dvaadvacetiletý mládenec jménem Erik Lamprecht. Ideje DM jsou stejné jako u DSSS, DM se jen více zaměřuje na to, aby zaujala mladé lidi, kteří by se k ní přidali. Zaměřují se na různé kulturní, sportovní či jiné společenské

¹¹ <http://www.dokumenty.dsss.cz/prihlaskadsss.pdf>

aktivity, přičemž se snaží přispět k lepším sociálním zítřkům. Zjednodušeně se jedná o skupinu, která funguje na principech mládežnického kroužku a po přečtení jejich bodů, které chtějí splňovat, bychom si toto mládežnické hnutí mohli splést se skautem. Jejich program zmiňovaný na oficiálním webu je: „Výchova k odpovědnosti, ne drogám, ano rodině, pomoc seniorům, pohyb!“¹² To vše pod heslem Odpovědnost-Síla-Čest pod záštitou Národního socialismu.

3.2 NEONACISTICKÝ PROUD – NÁRODNÍ ODPOR

Do této škatulky můžeme zařadit mediálně známý Národní odpor, který byl pro své radikální názory zakázán. Odkazy na nacistické Německo jsou u Národního odporu výraznější a mnohem zřejmější. O tom svědčí i to, že vznikli z radikálního hnutí „Blood and Honour“ (krev a čest), což je celosvětové nacistické hnutí odštěpené z hnutí skinheads. Jejich prvotním cílem byla politická angažovanost, od které se postupem času vzdalují. Jak se můžeme dočíst na webových stránkách www.odpor.wz.cz- Národní odpor se snaží o „plánovanou organizační strukturu na aktivistickém principu, která by fungovala paralelně s ostatními nacionalistickými organizacemi a pracovala spíše na praktických problémech hnutí, které nemá na nějakou vážnější politickou práci“.¹³

Ideologicky se hlásí k nacionalismu a nacismu, nadřazují bílou rasu ostatním. Jejich vlajky a charakteristické symboly se barvou, tvarem nebo dalšími věcmi odkazují na Hitlera.

Pro NO je typické, že nemají hierarchické postavení. Nemají cíleně danou strukturu a člověka, který by je vedl. Žádná přední autorita včele není a neorganizuje celé hnutí. Samozřejmě někteří lidé přirozeně z davu vystupují a mají větší slovo a než ostatní-to je ale dáno přirozeným vývojem a charismatem nikoli formálně danou pozicí, jak tvrdí jeden z členů NO na jejich oficiálních webových stránkách. Největší pobočka NO je v Praze, ale další menší skupiny jsou i po celé ČR. Navzájem spolu komunikují a podporují se na různých akcích. O občasné spolupráci můžeme mluvit i napříč ultrapravicovým spektrem. Mnoho členů z Národního odporu se angažuje i v DSSS.

Jsou jednou z nejaktivnějších skupin a jejich aktivisté bývají často pachatelé kriminálních činů. Na jejich internetových stránkách se sice nepřímou, ale čitelně nabádá k násilí. Můžeme tam také najít rady, jak se chovat při zadržení policií. Krok po kroku je zde rozepsán postup, od toho jak unavit svými otázkami policii po zákony, které se mají

¹² <http://www.delnickamladez.cz/nas-program>

¹³ <http://odpor.wz.cz/CLANKY/fascismcr.htm>

ostatní naučit pro případnou obhajobu. Další manuál vypráví o tom, jak se řádně chránit na webu, jelikož mnoho z nich je monitorováno státní policií.

Co se týká jejich vzhledu, u některých se ještě stále drží skinheadské prvky (viz vysvětlení dále). Avšak dochází ke značné přeměně. Vyznavači Národního odporu začali ve značné míře (ale stále méně než Autonomní neonacisté) napodobovat antifašistické hnutí-Antifa, a to především ve stylu oblékání. Antifa je známá pro svou „černou image“, jedná se o celý černý outfit, s černými brýlemi přes oči, kapucou na hlavě a nejlépe černý nebo jiný šátek přes ústa. Národní odpor však nekopíruje jen oblečení, ale také vizuální podobu webových stránek nebo některých znaků či vlajek. Nikdo neví proč tomu tak je, zda-li je to chytrý záměr nebo absence jejich tvůrčích schopností. Nicméně nejpravděpodobnější variantou se jeví jejich promyšlená taktika, pokud se totiž tyto dvě skupiny budou sobě podobat, bude pro všechny bezpečnostní orgány a policii těžší je rozeznat.

Podstatné je taky zmínit to, že NO spolupracuje i se stejně zaměřenými zahraničními skupinami a od Německých NPD (Národnědemokratická strana Německa) získávají nejen zkušenosti, ale také finance.

I u Národního odporu najdeme mládežnické hnutí, které se nazývá Kinderskinheads. Jsou to mládežníci, kteří stejně jako jejich „starší bratři“ vyznávají stejnou ideologii. Mladý člověk je kolikrát více nerozvážený a nechá se lépe zvíkat. I proto můžeme říct, že mladí lidé jsou stejně nebezpeční, protože se chtějí vyrovnat svým starším vzorům a jdou za svým hlava nehlava.

3.3 LIBERÁLNÍ NEONACISTÉ – *AUTONOMNÍ NACIONALISTÉ*

Další podskupinu bychom mohli označit za liberální neonacisty. Jedná se o skupinu, která vystupuje pod názvem Autonomní nacionalisté a hlásí se k nacionalismu. Autonomní nacionalisté se od ostatních skupin velmi odlišují, a to jejich způsobem propagace a rozšiřováním pole působnosti. Aby členové tohoto hnutí oslovili co největší množství mladých lidí, začali měnit svůj „životní styl“. Začali se věnovat věcem, které ještě do nedávna nekorespondovaly s jejich ideologií. Jako první bychom mohli uvést jejich angažovanost v oboru ekologie. Zmínku o boji proti týrání zvířat a podpoře útluků můžeme najít na každém jejich webu. Dalším směrem kterým se ubírají je skateboarding a street art. Street artem propagují své slogany a hesla a berou si příklad z podobných odnoží Evropských států. (Podobným způsobem se například vyjadřují katalánští extremisté-jejich

ideologie je sice jiného rázu, ale i oni skrz graffiti vyjadřují své názory a místa na nichž jsou graffiti umístěna nejsou náhodná). Nicméně mezi největší protagonisty se řadí kapela Fuerza Arma, která se sice otevřeně k nacionalismu nehlásí, ale z jejich image je to zjevné. Tato kapela se řadí k hip hopové kultuře, a to je samo o sobě velmi paradoxní. Nacionalisté, kteří prosazují hip hopovou-černošskou hudbu. „Fuerza arma se veřejně prezentuje jako uskupení několika rapperů se silným zázemím v prostředí bojových sportů. Ve skutečnosti není tvořena pouze lidmi produkujícími rap, ale její součástí jsou také fotbaloví chuligáni a neonacisté, přesněji mnoho členů nazichuligánské party NS Divize Zábřeh“ cituji za uskupení ANTIFA. Na většině fotek jsou vyobrazeni s bojovnými předměty, pistolemi, nožemi apod. Mají na sobě oblečení Thor Steinar a jejich texty mají nacionalistický podtext. U mnohých z příznivců kapely nebo přímo členů existují fotky, kde jsou v popředí spolu s vlajkou nadřazující bílou rasu nebo jsou na různých mítincích DSSS atd.(viz příloha).

Tímto jejich odlišností od tradičního nacismu nekončí. Někteří Autonomní nacionalisté se „modernizují“ tím, že si dokonce nechávají udělat dredy nebo se stylizují do sportovní image.

Výše zmíněnými kroky proniknout do dalších subkultur, kde ještě jejich působnost nebyla a mohou tím přitáhnout mladé lidi na svou stranu. K neonacismu se otevřeně nehlásí. Nejsou to tradiční neonacisté, neútočí na alternativní mládež, nenapadají „punkáče“ a jiné odlišné lidi dle image. Snaží se nebýt proti nim, tím se odlišují od ostatních neonacistických skupin, které alternativní mládež považují za svůj terč.

Nesnaží se ani tak bojovat proti jiným lidem snaží se jim spíše přizpůsobit. Jelikož nesplňují typické prvky pro neonacistická hnutí, je jednodušší se k této skupině přidat. Přibližování se k zájmům dnešní mládeže, tak by se daly shrnout jejich snahy.

Jejich aktivity se nejvíce zaměřují proti Romům, imigrantům a levicovým hnutím. Nelíbí se jim současné politické vedení státu.

Podobně jako Národní odpor, možná i více, se stylizují do vizáže hnutí Antifa. Napodobují jejich styl oblékání, kopírují jejich znaky, vlajky a symboly.

Co se týče jejich vedení, podobně jak tomu je u Národního odporu, ani oni nemají žádné jednotné řízení. Mají několik poboček po České republice a každá z nich působí samostatně, ovšem na společných principech. Spolupracují spolu a podporují se.

4 NOVODOBÁ SCÉNA LEVICOVÉHO EXTREMISMU

Stejně jako u krajní pravice i zde můžeme jako první zmínit politickou stranu, která se řadí ke krajní levici. Když se řekne komunismus, každý v naší zemi ví, zač je toho loket. Komunisté se v naší zemi postarali o převrat v roce 1948 a poté naši zemi ovládali po 41 let. Pokud srovnáme tuto ideologii s ultrapravicovou, je svým způsobem úplně někde jinde, ale samozřejmě svou snahou zapudit demokracii, potlačovat lidská práva a lživou propagandou se do extremismu řadí. Nemluvě o lidech, kteří byly režimem vězněni, utlačováni či dokonce zabiti. Psychické následky si po pádu komunismu odnesl snad každý občan, který v režimu žil. O této české kapitole v nedávné době by se dalo napsat mnoho stránek. Začneme tedy u dnešní parlamentní strany, která navazuje na ideje bývalé komunistické strany.

4.1 KOMUNISTICKÁ STRANA ČECH A MORAVY

KSČM můžeme tedy řadit jako představitele komunismu. Jako u pravice i tady si musíme dát pozor na jazyk při charakteristice daného hnutí či ideologií. Komunismem neoznačujeme celou ultralevicovou škálu. Musíme vždy mluvit konkrétně.

KSČM je česká parlamentní strana. Tato strana vystřídala Komunistickou stranu Československa, která u nás vládla od roku 1948 až po Sametovou revoluci v roce 1989 a pokračuje v jejich idejích.

Chování a smýšlení Komunistické strany je založené na myšlenkách Karla Marxe a jeho ideologii komunismu. Mnohé, co jsme si řekli už v úvodu o levici k této straně sedí. „Politickým ideálem komunismu je, aby žádný z jeho účastníků nevlastnil podstatně víc než kterýkoli jiný. Majetek není vlastněn společně, ale jakýmsi neosobním vlastníkem, například státem.“¹⁴

Vzhledem k historii naší země je velmi s podivem, že tuto stranu stále lidé volí. Při volbách do poslanecké sněmovny, které se uskutečnily před rokem, se KSČM umístila na čtvrtém místě. Voliči této strany by se dali typologicky vyhranit. Jde o převážně starší generaci lidí, kteří na komunistickou éru v ČSSR velmi dobře vzpomínají. Oproti tomu jsou ostatní krajní uskupení, která se skládají z mladších lidí, protože sama hnutí nemají dlouhou existenci. Voliči KSČM na dobu totalitní komunistické vlády vzpomínají v dobrém, proto jsou straně a komunistické ideologii stále oddáni. Komunistická strana má ve znaku dvě červené třešně, které mají svou opodstatněnou symboliku.

¹⁴ Scruton, 48

4.2 KOMUNISTICKÝ SVAZ MLÁDEŽE

Je to organizace sdružující mladé lidi se stejnými idejemi. Můžeme říci, že vycházejí z KSČM, i když na webových stránkách se k nim hlásí jen jako k nejbližšímu spojenci. Oficiálně se hlásí k myšlenkám Bedřicha Englese, Karla Marxe a V.I.Lenina a snaží se o sociální a politické změny, které by překonaly kapitalismus a nastolily rovnost lidí. „KSM stojí na straně úsilí o revoluční překonání kapitalismu a o nastolení ekonomických a společenských podmínek pro budování socialismu, jako prvního stupně k vytvoření společnosti komunistické, jejíž vybudování je konečným cílem.“¹⁵

4.3 LENINISTÉ, STALINISTÉ A TROCKISTÉ

V leninismu, jak už název napovídá, jde především o ideologii postavenou na myšlenkách Vladimíra Iljiče Lenina, která je však postavená na marxismu. Přizpůsobuje komunistickou ideologii době a prostředí ve kterém žije. Hlavními body leninismu byla za dob Lenina snaha o sociální revoluci, po které by mělo nastat období diktatury proletariátu. Tato teorie se také někdy nazývá marxismus-leninismus.

Po tom, co Stalin vystřídal Lenina, v podstatě převzal i jeho teorii vycházející z Marxe, avšak v jednom názoru se výrazně odlišoval. Šlo o světovou komunistickou revoluci. Marx a Lenin tvrdili, že revoluce by se stát po státě měla rozšířit do celého světa. Stalinovi šlo především o budování kultu socialismu v jedné zemi.

Trockij byl za dob Stalina v jeho opozici a měli spolu několik myšlenkových neshod. Trockij se pokládal za bolševika-leninistu. Podporoval a rozvíjel myšlenku celosvětové revoluce a velmi bouřil proti Stalinově myšlence o revoluci v jedné zemi. Volal po kultu Lenina. Trockij musel na základě Stalinova příkazu opustit v roce 1928 Rusko. Díky jeho opozičním názorům, byl za „trockistu“ označován kdokoliv, kdo měl odlišný názor než Stalin nebo měl opoziční myšlenky.

Po revoluci se setřel rozdíl mezi trockisty a stalinisty. Povětšinou všichni označují bolševiky za jednu skupinu. Když někdo řekne, že je trockista, v podstatě se tím distancuje od Stalinova teroru. Přitom Stalin i Trockij byli úplně stejní a používali stejné praktiky. Jen to nebylo v té době ještě tak vyostřené.

Existuje sdružení, které se jmenuje **Socialistická Solidarita**, která se považuje za trockisty, dovolává se kultu marxismu a snaží se bojovat proti kapitalismu.

¹⁵ http://www.ksm.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=19&Itemid=74

4.4 ANARCHISTÉ

Anarchisté se distancují od ostatních levicových skupin. Mají s nimi ideologické neshody. „Pojem anarchismus je tvořen ze slov an – proti a arche či archeos – vláda, je to tudíž politická ideologie, bojující proti jakékoliv mocenské struktuře, proti jakékoliv nadvládě člověka nad člověkem, snažící se o osvobození člověka od všech věcí, které ho ovládají.“¹⁶ To je především nadvláda politická – stát, ekonomická – kapitál, morální – náboženství. Anarchismus je sada zásad, teorií a aktivit směřující k odstranění moci.

Většinu společenských neřestí dávají za vinu státu a těm, kteří ostatní ovládají. Chudoba, války, zločin a další sociální problémy jsou dle anarchistů zapříčiněny nespravedlivým uspořádáním společnosti. Největších úspěchů lidé dosáhnou vzájemnou pomocí, spravedlivou sebeorganizací a důvěrou každého v sebe sama. Anarchismus nemá znamenat „každý sám za sebe“, ale solidaritu a spolupráci všech.

Součástí anarchismu byly vždy morálně sociální hodnoty, založené na rovnosti a solidaritě. Rovnost tvoří hlavní předpoklad pro svobodně fungující společnost. Nerovnosti podle rasy, pohlaví, věku, sexuální orientace nebo vyznání jsou pro anarchisty nepřijatelné. S nerovnoměrným rozdělením majetku se však počítá, to přirozeně vyplývá z rozdílů schopností jednotlivých lidí. Tyto rozdíly by však měly být minimální.

Anarchismus nemá znamenat nepořádek a chaos. Anarchisté tvrdí, že lidé dokáží řádně fungovat i bez zásahů státu. „Spolupráce lidí hnaná vyvinutou vlastní morálkou (založenou na empatii) vždy dokázala vytvořit daleko víc, než dokázaly egoistické individuální činy mocných (války vedené pro prestiž, zisk atd...)“.¹⁷

Anarchismus může připomínat komunismus či socialismus. K socialistickým ideologiím je často řazen, avšak od marxistických teorií ho odlišuje několik věcí. Obě ideologie mají za cíl beztřídní komunistickou společnost, rozdíl je však ve způsobu dosažení tohoto stavu. Anarchisté odmítají názor o nastolení diktatury proletariátu. Tuto vizi anarchisté od začátku kritizují a brzy se s marxisty rozchází.

Anarchisté z principu nesnáší armádu a policii. Ty podle nich slouží jenom k prosazování zájmů mocných (politiků, státu...). Proto se často vyhýbali branné povinnosti. „Od negace státu se odvíjí i negace ostatních autoritativních článků, které jsou s existencí státu spojeny. K tomu tedy patří odmítání politické moci, boje politických stran a

¹⁶ Faber, 6
¹⁷ Faber, 19

parlamentarismu vůbec, dále vojenské moci a instituce armády, ale i náboženství jako duchovní podoby autority a podřízení se.¹⁸ Vedle státu, kapitalismu, bolševismu a armády je jedním z největších nepřátel fašismus. Ten tvoří absolutní opak anarchistických ideálů: co největší centralizace moci, důraz na armádu, politická neangažovanost lidu atd.

S anarchismem se také úzce pojí násilí. Anarchismus násilí legitimizuje. Používání násilí k dosažení jejich cílů je z řad jejich příslušníků schvalováno. Násilí je důsledek útlaku státu a policejního úřadu. Stát je pro ně překážkou, a proto se ho snaží zničit. Vyvolávají třídní nenávist. Pokud by anarchismus měl více sympatizantů, získal více podpory a moci, mohl by se stát také diktátorským režimem..

K anarchistickým aktivitám vždy patřila organizace dělnictva. Zakládání odborů, dělnických hnutí, organizování stávek a podobné. Státem byli anarchisté často zatýkáni a pronásledováni. V českých zemích k největšímu rozkvětu anarchistického hnutí došlo na přelomu 19. a 20. století, kdy ho reprezentovali známí čeští intelektuálové, spisovatelé a umělci, jakými byli Jaroslav Hašek, S.K. Neumann, František Gellner, Fráňa Šrámek a další.

Antifašismus je jejich základní myšlenkou a anarchisté jsou dnes v této otázce velmi aktivní a mediálně asi nejznámější. Primární náplň této činnosti je bojovat s fašismem, neofašismem a neonacismem. Fašismus je v tomto textu brán poněkud jinak. Anarchisté označují za fašismus cokoli, kde je náznak nerovnosti či moci. „Stejně tak nás nenechává klidným současný systém přinášející čím dál větší kontrolu nad životy lidí, drancování přírody a prohlubování sociální a ekonomické nerovnosti na celém světě.“¹⁹

Fenoménem anarchismu 21. století je také veganství a takzvaný „dumpstering“. Dumpstering je aktivita, při níž aktivisté prohledávají odpadkové kontejnery, které stojí u obchodních domů či restaurací a vybírají vyhozené potraviny, které jsou několik dní prošlé. Z těch buď sami žijí nebo je využívají jiným způsobem, pokud jsou samozřejmě konzumovatelné.

FOOD NOT BOMBS (*jídlo místo zbraní*) je anarchistická iniciativa, která stejným způsobem nachází potraviny a z těch pak vaří veganská jídla a pravidelně je na stálých místech rozdávají lidem bez domova.

¹⁸ Tomek, 19

¹⁹ <http://www.antifa.cz/content/kdo-jsme>

4.5 ANTIFA (AFA)

V roce 1996 vzniklo sdružení Antifašistická akce (zkráceně Antifa či AFA). Ta si dala za úkol otevřeně bojovat s neonacismem a fašismem na všech frontách. „Antifašistická akce (AFA) se zabývá propagačními, informačními a praktickými formami boje se všemi autoritářskými ideologiemi a skupinami usilujícími o jakékoli formy útlaku, v první řadě s neonacismem a ultrapravicí.“²⁰

Antifašistická akce má vcelku rozsáhlé spektrum aktivit, mediálně známé jsou však pouze demonstrace a blokády, při kterých často docházelo ke střetům s neonacisty. První velký střet (Antifa ještě neexistovala) mezi oběma stranami nastal na prvního máje v roce 1992, kde anarchisté poprvé použili zápalné láhve a následně byli rozeznáni policií. V následujících letech pokračovaly další střety, které vyvrcholily blokádou na Starém městě v Praze při výročí Křišťálové noci v roce 2007, kde téměř dvoutisícový dav u právnické fakulty zbil několik neonacistů, pokoušejících se projít židovským městem. Antifašistická akce se také organizačně podílela na akcích proti výročnímu zasedání měnového fondu v roce 2000, kde došlo k nechvalně proslulým rvačkám s policií, zapalování aut, rozbíjení výloh amerických fastfoodů či házení zápalných lahví po policii.

Poslední oficiální demonstrace proběhla 18. prosince 2008, po které se Antifašistická akce rozhodla přestat s pořádáním demonstrací a svou další činnost zaměřila jiným směrem. Od této doby neorganizovala Antifa žádnou blokádu, místo toho se začala více zabývat monitoringem neonacistů. V této činnosti odhalila několik příslušníků armády a policie, hlásících se k neonacismu. Její materiály byly také využity ministerstvem vnitra k rozpuštění Dělnické strany. Ke konfrontacím s neonacisty jistě dochází i nadále, ne však již před zraky kamer.

Kromě boje s neonacismem se AFA zabývá i jinými věcmi, letos proběhl třetí ročník antifašistického (ale spíše anarchistického) festivalu MayDay, pořádala několik výstav, přednášek, koncertů a jiných aktivit.

²⁰ <http://www.antifa.cz/content/kdo-jsme>

5 SKINHEADS

Skupinu „skinheads“ jsem cíleně zařadila až pod ostatní skupiny. Jednoznačně se nedá zařadit ani mezi jeden směr a zároveň patří ke kořenům obou. Hlavní problém spojený s tímto pojmem je jeho časté nesprávné užívání. Laická veřejnost často za skinheady označuje ultrapravicové přívržence, což není přesné. Samozřejmě některá odnož, která z hnutí skinheads vznikla, se nyní hlásí k pravicovému extremismu, ale to už je od myšlenek skinheads daleko. Pletení pojmů a významu se bohužel můžeme dočkat také v médiích, jak televizních, tak deníkových. Často v hlavních zprávách slyšíme, že Roma napadli přívrženci skinheads, přičemž útočník ve skutečnosti nebyl skinhead, ale neonacista. Pokud budeme mluvit v této době o skinheadech, mluvíme o nerasistickém subkulturním hnutí. Samotná ultrapravicová scéna se od pojmu skinhead velice distancuje a nechce s ním být spojována. Proto hanobení jejich jména v médiích, které značně ovlivňuje veřejné mínění, není dobré. Každopádně bude lepší, když se na to podíváme pořádně od začátku.

Vznik hnutí skinheads můžeme datovat do 50.-60.let minulého století s počátkem v Británii. Začalo to pozvolným propojováním dvou skupin, gangů. První z nich byli jamajští přistěhovalci, druhou pak byla britská dělnická mládež. Díky nové vlně a kultuře, která se sem s přistěhovalci dostala, bylo ovlivněno místní dění. Z Jamajky sem bylo „přivezeno“ ska, na něž se chodilo společně s místními tancovat do tančiren. Paralelně s tím se dělnická mládež snažila oddělovat od vyšší třídy. Jak povídá ve své knize Jan Chmelík: „Tito „protiskinheads“, tehdy zcela nevýznamní, rasismu nevyznávali. Sestávali převážně z mladých chlapců dělnického původu, jejichž zájmy byly velmi prosté. Šlo o pití alkoholu, hlavně piva, z něhož se postupně stal kultovní nápoj, vysedávání v hospůdkách a rockových klubech, rvačky a návštěvy fotbalových zápasů.“²¹ Díky tomu, že černošští přívrženci nosili martensky (tvrdou pracovní obuv), přezdívalo se jim také „boot boys“. Tato obuv se pro ně stala význačnou součástí. Celková image skinheads je dělala těmi pravými. Nejtypičtějším rysem, který se drží až dodnes (i u ultrapravicových stoupenců) je vyholená hlava, dále nosili již zmiňovanou tvrdou obuv s ocelovou špičkou a na sobě měli staré vojenské letecké bundy, též přezdívané bombery. Pod bombery nosili košile a kšandy. V počátcích byli skinheads nepolitická subkultura. Politicky se začali angažovat až později. Důležitým faktem, který je také nutné zdůraznit je, že mezi skinheads byli jak

²¹ Chmelík, 7

britští běloši, tak jamajští černoši. Tedy ještě v této době nemůžeme hovořit o žádném rasistickém podtextu skupiny.

Co toto hnutí ideologicky spojovalo, byl odpor vůči hippies, drogám a intelektuálnosti. Hippies byli význační svým typickým vzhledem-dlouhými vlasy, pestrým oblečením (u nějž neřešili barevné sladení), různými čelenkami a především svým chováním a smýšlením. Vyhýbali se konvenčnímu stylu života, měli zájem o kulturu, literaturu, kladli důraz na soulad s přírodou a měli kladný vztah k drogám. To se všechno přičilo zájmům a ideálům dělnické mládeže.

Je pravdou, že už v počátcích bylo toto hnutí svým způsobem agresivní, rvačky byly na denním pořádku, ale nebylo zaměřeno proti rase, etniku a ani jinak nenaplňovalo kriteria pro zařazení mezi extremistická hnutí. Už také kvůli tomu, že v ganzích byli jak muži bílé tak tmavé pleti.

Někdy v 70 a 80.letech začalo štěpení tohoto hnutí, kdy se mnozí skinheads inspirovali jinými směry a nechali se ovlivnit okolím. Hnutí vzniklo v té době několik. Část skinheads začala sympatizovat s rozvíjící se kulturou punku. Takzvaní Oi!skins. Oi! Byl punk rockový styl hudby, který byl založen na antirasismu a název dostal z názvu písně kapely, která s Oi! hudbou začala. Hudba pro ně byla velmi důležitá, kladli důraz na texty, skrze něž vyjadřovali své názory a s nimi se ztotožňovalo mnoho mladých lidí. Šlo především o kritiku současné společnosti a provokaci. Toto hnutí se v každém případě začalo odlupovat od původních myšlenek skinheads. Pro punkáče bylo normální užívání drog a „anarchistický“ styl života, což nešlo ruku v ruce s původním ideálem mládežníků z Británie. Někteří se tedy punkovému stylu přizpůsobili, jiní se začali odlišovat ještě silněji. V této chvíli můžeme začít mluvit o pomalém odklonu k pravicové straně.

Začaly vznikat kapely-povětšinou tedy punkové, v jejichž textech se začaly objevovat rasistické myšlenky, vzývaly hrdost a čest svého národa a rasy. Tento zvrát souvisel s tehdejší sociální situací v Británii, kde se zde začalo objevovat čím dál více černošských přistěhovalců. Bylo těžké sehnat práci, nezaměstnanost rostla a lidé začali vidět problém v přistěhovalcích, kteří jim práci brali. O jedné z kapel a těchto počátcích můžeme najít zmínku na skinheadském webu: „Samozřejmě se nelze trochu hlouběji nezmínit o kapele Skrewdriver, která má na rozštěpení stylu také svůj podíl. Po svém založení v roce 1977 hrála kapela punk, první album bylo vskutku velmi dobré, ale s rokem 1979 přešla k White Power (WP) muzice, která se zalíbila mnohým boneheads.

Xenofobních kapel od tohoto okamžiku vyrostlo jen v samotné Anglii jak hub po dešti. „²² Nermalou náповědou nám tomu může být i to, že frontman kapely Skrewdriver se později stává členem Ku-Klux-Klanu, o kterém se budeme bavit později.

Co se týče situace u nás, v České republice, taky zde vznikla jedna kapela, která k rasismu a xenofobii nabádala. Respektive bylo jich samozřejmě více, ale právě tahle byla význačná proto, že v ní účinkovaly dvě, nám postupem času z médií známé tváře. Jednalo se o skupinu Orlík, která vznikla v 90. letech. Hlavní aktér skupiny byl Daniel Landa a kromě dalších zde působil i později známý herec David Matásek. Zpočátku se jednalo spíše o vlastenecké texty, které se ale časem přebrodily v rasistické, útočily na Romy a vyzdvihovaly bílou rasu. Na známém serveru youtube.com je možné shlédnout několik videí týkajících se skupiny Orlík. Například záznam z jednoho pořadu v České televizi, kde Matásek s Landou zdůrazňují, že nejsou rasisti ani fašisti, že jsou jenom Čechy! Nicméně jejich skladby se používaly v hitparádách, v televizích i radiích a měly velikou úspěšnost. To potvrzuje i na počet prodaných alb, který sahá ke 200 tisícům kusů. Landa i Matásek se již v dnešní době od své skupiny a svých „mladistvých“ názorů distancují a svádí to na mladickou nerozvážnost. Avšak lze říci, že ovlivnili velký počet mladých lidí, kteří v nich viděli vzor a ztotožňovali se s jejich rasistickými texty. Názvy jejich nejznámějších textů jsou: Bílý jezdec, Bílá liga nebo Čech.

Ukázka refrénu **Bílého jezdce**:

*Bílej jezdec bílá zář,
bílej den a bílá tvář
bílej jezdec bílá zář bílej den a bílá tvář*

Ukázka z textu písně **Bílá liga**:

*Co to bylo za rámu?
Kdo nám to sem z palmy spad?
Černý voči, černý tělo,
to neni můj kamarád!*

²²

<http://skinhead.name/media/co-zapricinilo-rozstepeni-stylu-2/>

*Bílá liga, bílá síla,
bílá liga, bílá síla,
bílá liga je bílá, bílá*

„Na základě myšlenek prezentovaných skupinou Orlík vznikla specifická česká mutace skinheads, tzv. kališníci, kteří se hlásili k českému šovinismu a rasismu, ale odmítali fašismus i nacismus.“²³

5.1 BOHEMIA HAMMER SKINS

První neonacistickou skinheadskou skupinou se stala v České republice BOHEMIA HAMMER SKINS. O této skupině můžeme mluvit jako o jedné z poboček hlavní nadnárodní organizace HAMMER SKINS, která vznikla v Dallasu už v roce 1986. Toto hnutí v Česku oficiálně neexistuje. Byli první, kdo v Čechách začali spolupracovat s jinými skupinami podobného smýšlení a ze začátku komunikovali i s neonacistickou obcí. JUDr. Jan Chmelík ve své knize uvádí, že se neoficiálně odhaduje, že tato skupina má v ČR okolo 500-800 členů a jedná se především o mladistvé. Odkazují na árijskou čistotu a podporují bílou rasu, avšak politicky chtějí zůstat neangažovaní. Tato skupina je založena na vůdcovském principu a jedná se o velmi radikální hnutí. I u nich můžeme najít symboliku odkazující na nacistické Německo.

Bohemia Hammer Skins pořádali koncerty na které zvali neonacistické skupiny z celé Evropy a šířili nenávistnou ideologii pomocí nášivek a časopisů. Jako skupina jsou velice uzavřené a dostat se jim pod kůži je obtížné. Pokud by se ke skupině chtěl přidat nováček, musí podstoupit mnoho zkoušek při nichž ho prověří matadoři skupiny. Nejedná se pouze o ideologii, kterou musí uznávat, ale též musí vykazovat značné dovednosti. Musí umět obratně jednat s policií či kýmkoliv jiným, kdo ho bude konfrontovat s porušením zákonů, měl by mít zbraň, být v dobré fyzické kondici a za žádných okolností neužívat drogy, výjimkou je pivo. Hlavní zkouška se pak tedy skládala z toho, že byl nováček pozván na koncert, kde byl velmi tvrdě sledován a hodnocen, zda-li se chová, tak jak by měl-dle jejich „regulí“.

Jejich aktivita je dnes již v pozadí za mnohými významnějšími skupinami.

²³ Charvát, 146

5.2 BLOOD AND HONOUR

Toto hnutí bylo založené v 80. letech v Británii Ianem Stuartem Donaldsonem, který byl zpěvákem kapely Skrewdriver. Jedná se o hnutí, které vyzývá neonacistické myšlenky a v této době často splývá s předešle jmenovanou skupinou. V březnu tohoto roku jsme se mohli dočíst na internetových stránkách ceskenoviny.cz, že toto hnutí založilo své nové internetové stránky²⁴ na kterých je hned v úvodu významně napsáno, že to jsou jediné oficiální stránky této skupiny. Spekulací, proč byl web po pár let nefunkční je několik, dle aktivistů Blood and Honour to bylo kvůli neschopnosti předešlých členů hnutí, proto vznikl tento nový web a s ním nové aktivity. Na stránkách se oficiálně hlásí k osobě Iana Stuarda a často se zde skloňuje jméno hnutí Combat 18. Combat 18 je teroristická a militantní skupina, jejímž terčem jsou nepřátelé bílé rasy. „Aktivisté Combat 18 budou vždy podporováni Blood and Honour. Blood and Honour podporuje Combat 18 za jejich činy a věrnost své ideologii Nacionálního socialismu!“ Dále se na webu zdůrazňuje, že tyto dvě skupiny nejsou jedním společným hnutím, jelikož někteří ze členů Blood and Honour nesouhlasí s činy Combat 18, a však jiní se s nimi ztotožňují. „Combat 18 v předcházejících měsících provedla několik akcí a spousty jich brzy zase provede. Už několik špinavců poznalo sílu C18 Bohemia, pod kterou pochcípaly jako otrávené krysy. C18 je ozbrojené křídlo Blood and Honour, a to tak musí i zůstat!“²⁵ Těž fungují jako hnutí „bez vůdce“. Je také důležité zmínit, že se velice distancují od DSSS, Autonomních neonacistů a Národního odporu. Nelíbí se jim, jak AN kopírují levici, to tedy především hnutí Antifa, co se týče oblékání a podobnosti jejich znaků. Na NO se jim nelíbí jejich spolupráce s AN. Tím se pro ně stávají stejným „odpadem“, nejsou dostatečně radikální a nepodporují správně svojí ideologii. Co se týče DSSS, vytýkají jim jejich neřádné prozkoumání nových členů, kde mnozí z nich spolupracují s AN a NO.

5.3 HNUTÍ S.H.A.R.P.

Vznik hnutí SHARP se datuje do 90. let minulého století. SHARP se od výše zmiňovaných odnoží hnutí skinheads výrazně distancují. Ideologicky jsou přesně na opačném pólu. Je to nerasistické hnutí bojující proti fašismu a xenofobnímu jednání a myšlení. Jak píše JUDr. Jan Chmelík, hnutí SHARP nefunguje pod žádným důkladným vedením. I v tomto hnutí můžeme nalézt více skupinek, někteří značně inklinují k levici,

²⁴ <http://www.bhbohemia.org/onas.html>

²⁵ <http://www.bhbohemia.org/index2.html>

někteří se zase distancují od účasti v politice atd. S vyznavači hnutí punk se SHARP na rozdíl od ostatních skupin přátelí. V České republice můžeme najít několik kapel, které se hlásí k původním myšlenkám skinheads, tedy k myšlenkám SHARP a snaží se bojovat, alespoň hudbou a slovem proti rasismu a xenofobii. Jedná se o různé kapely, především z řad ska (pro připomenutí, ska stálo u zrodu prvotních myšlenek skinheads). Například pražské kapely Green Smatroll nebo The Chancers.

Ukázka textu písně od **Green Smatroll-SHARP**

*Proč si nás všichni lidi pletou?
a proč si každéj myslí, že jsme stejný?!
Bráním se jednoduchou větou
a pořád opakuju, že my jsme jiný!
..když rasista si myslí, že jsi kámoš,
protože povědomou značku nosíš
"LONSDALE!"
ale ty přece nejseš hákoš,
máš černobílou duši a dobře to víš!*

ref.:

*Ostře proti rasismu,
ostře proti útoku,
ostře proti marnosti,
ostře proti tuposti*

*Budeme svý ideály chránit
no tak černý, bílí spojme síly!
teritoria budem bránit
když mi černochoš řekne: "ahoj"
no tak to je mi milý.
všem demagogům dal
bych jenom chvíli,
aby svý slova vzala rychle zpět
dal bych jim běžet dlouhou míli
a levý nebo pravý,
pryč s nima hned*

ref.:

*Proč si nás všichni lidi pletou?
a proč si každéj myslí, že jsme stejný?!
Bráním se jednoduchou větou
a pořád opakuju, že my jsme jiný!
..když fašista si myslí, že jsi kámoš,
protože povědomou značku nosíš
"LONSDALE!"
ale ty přece nejseš hákoš,
máš černobílou duši a dobře to víš!*

Právě hnutí SHARP můžeme považovat za pravé skinheady, kteří pokračují v prapůvodních myšlenkách. Pro jejich dá se říci stejný vzhled jako ultrapravicové skupiny vzniklé z hnutí skinheads si je nejen lidé, ale i média často pletou. Samotným aktivistům tohoto hnutí to samozřejmě vadí, protože jsou často zaměňováni s vyznavači ideologií, proti kterým sami bojují.

5.4 VLV SOCIÁLNÍ SITUACE NA VZNIK HNUTÍ SKINHEADS

V této kapitole bych ráda vypíchlá pár hlavních myšlenek pana JUDr. Jana Chmelíka, který se ve své publikaci zabývá příčinami, které způsobily vznik hnutí skinheads a které ovlivňují jejich chování. Můžeme uvést tři hlavní faktory, které toto hnutí ovlivnily. Jedná se o faktor úspěchu, nejistoty a absence náležitosti.

5.4.1 ÚSPĚCH/NEÚSPĚCH

Touto myšlenkou se již v 50. letech zajímal americký sociolog Merton, ale můžeme o podobné situaci mluvit i nyní. V dnešní době je na lidi kladen velký tlak. Být úspěšný podnikatel, vydělávat hodně peněz, mít společenské uznání a dobrou společenskou pozici, chodit dobře oblékán a další a další věci se dnes od lidí očekávají. Všechno stojí mnoho peněz a beze „jména“ se dají složitě podnikat vyšší kroky. Kult úspěchu dnes vede. Aby byl člověk úspěšný, musí být silnou osobností, což není tak jednoduché.

Pan Chmelík uvádí na základě úvah hypotézu, která vystihuje podstatu charakteru přívrženců skinheads: jedná se o jejich sociální postavení-tito jedinci většinou nemají rodiny, často mají nedostatek vzdělání a psychicky strádají z neúspěšnosti.

5.4.2 NEJISTOTA

Sem spadá strach z budoucnosti, strach z nedostatku peněz a strádání. Strach z toho, že nebude nikdo kdo by pomohl, ani stát nepomůže. A právě sdružování a stejné cíle, ideje pomáhají lidem proti tomu bojovat, jak vnitřně, tak i na společné úrovni. Jakmile je stát v krizi, lidé se radikalizují (aktuálním příkladem nám může být situace v Libyi). A k právě zmiňované radikalizaci mají největší sklon lidé s nižším vzděláním.

5.4.3 POCIT NEDŮLEŽITOSTI

Člověk, který nemá rodinu nebo se jeho rodina rozpadá či v ní nejsou dobré vztahy vyvolává u jedince pocit osamělosti. Proto pro takové lidi bývá útočištěm právě kamarádská parta. Parta, kde jsou si všichni rovni a mají společné zaměření. „Sociální nejistota , pocit neúspěšnosti, absence náležitosti k elitě a anonymita ve společnosti jsou rozhodující faktory, které vedou zejména mladou populaci k vytváření extremistických hnutí.“²⁶

6 SOCIÁLNÍ A SPOLEČENSKÝ VLIV NA MLADISTVÉHO

Ted' máme za sebou kapitoly v nichž jsme se dozvěděli o hnutích a ideologiích, které hraničí se zákonem a s lidskými právy, jak se vyvíjely a co v dnešní době dělají. Některé jsou méně extremistické, jiné více. Často se mezi nimi objevovala zmínka o mládeži a mládežnických hnutích. Vždy to bylo v kontextu slepého následování vůdců mladými. V mládí se člověk snaží o vlastní realizaci, hledá sám sebe, hledá něco, co mu bude blízké, hledá něco, čemu může dát smysl. To, jaké má mladý člověk názory a zájmy záleží z velké míry na výchově rodičů, v čem je vychováván, jakým způsobem a v jaké společnosti lidí se vyskytuje. Vývoj jedince se odvíjí od toho mezi jakými lidmi se pohybuje, jaké party se člověk chytí, co má za zájmy a s kým tráví svůj volný čas. Mladý člověk na základní či střední škole má sklony k rebelskému jednání a je lépe ovlivnitelný než kdokoli ve starším věku. Často lidé svádí svou mládežnickou výtržnost na „mladickou nerozvážnost.“ Mladých lidí hlásících se k nějaké extremistické skupině je spousta. A spousta je jich i velmi radikálních. Mladí lidé jsou mnohem více odhodlaní obětovat se svým ideálům a jít si tvrdě za svým.

²⁶

Chmelík, 16

Proto je dobré, aby se mladí lidé už co nejdříve dozvěděli o tom, co tyto ideologie a hnutí vlastně hlásají, k čemu odkazují, jaká je jejich historie a jak může být zapletení se s nimi nebezpečné. Každý si v mládí zahrává s něčím nebezpečným, návykovým. Někdo začne kouřit, někdo pít, někdo začne brát drogy. Časem ho to buď přejde nebo užívá drog jen příležitostně a nebo se stane závislým. Tak tomu je i s názory. Člověk si utváří svůj svět, svoje hodnoty. Ty se v mládí tvarují a postupem času se v nich jedinec buď utvrzuje a nebo z nich ulevuje. Proto je důležité, aby se mladí lidé o možných následcích a vůbec o špatné straně ideologií dozvěděli co nejdříve a vyhnuli se tím „pádu do závislosti“.

Násilí a kriminalita je jedním z projevů extremistických skupin. U extremistických hnutí se především jedná o projevy spojené s porušování lidských práv, násilnostmi, napadeními, xenofobním jednáním, rozšiřování a propagací zakázaných ideologií, omezování svobody a v nejhorších případech může jít i o ataku s následkem smrti. Přívrženci extremistických skupin bývají nejčastěji zatýkáni pro propagaci nacismu či fašismu. To potvrzuje i významná policejní razie z roku 2009 pod krycím názvem *Power*, během které bylo za propagaci nacismu pozatýkáno mnoho neonacistů, viz článek²⁷.

Kriminalita postupem let stoupá a s ní stoupá i kriminalita mladistvých a dětí. V knize *Utváření a vývoj osobnosti* je graf, který uvádí, že v roce 2000 děti do 15 let spáchaly na tisíc trestných činů a mladiství jich spáchali o něco více. V loňském roce však v českých novinách vyšel článek potvrzující klesání kriminality mládeže, nicméně značný nárůst násilí. Delikvence tedy neubývá. „Mladiství, kteří se delikvence dopouští, jsou často odborníky definováni jako mladí s nedostatečně funkčním svědomím.“²⁸ Jedinec během svého života a výchovy nepřijal určité společenské normy, které si člověk během života nevědomky přivlastňuje. Díky působení společnosti a okolí. Delikventní jedinec se často neidentifikoval s hodnotami rodičů nebo lidí, kteří ho vychovávali. Své potřeby pak uspokojuje třeba právě násilím.

Některé děti, kterým v životě nebylo dáno dosti uznání a pochval od blízkých lidí, hledají jinou cestu, kterou by toho ocenění dosáhli. V tomto případě můžeme mluvit o rizikovém chování, které ovlivňuje buď pouze samotného člověka nebo pak i celou společnost. „ Do oblasti rizikového chování lze pak zařadit: predelikventní chování a

²⁷ http://zpravy.idnes.cz/neonaciste-ziskali-dokument-z-razie-policie-se-obava-konfidenta-pwy-/krimi.asp?c=A090612_110446_krimi_js

²⁸ Smékal, Macek, 190

páchání trestné činnosti, agrese, násilí, šikanu a týrání (včetně rasové nesnášenlivosti a diskriminace některých skupin), užívání drog (včetně alkoholu a kouření)...²⁹.

Velký vliv má na lidi manipulace. Stačí se jen zamyslet nad svým životem, kolikrát jsme dokázali být někým či něčím zmanipulovaní. Reklama je toho živým příkladem.

Na téma manipulace lidí, která je spojena s mocí, vzniklo několik dobrých dokumentů. Šlo vždy o výzkum, kterým se chtělo ukázat, že když člověk dostane do rukou moc dokáže se to tvrdě zvrhnout. V jednom z nich byli lidé náhodně rozděleni do dvou skupin, „vězni“ a „ochranka“. Lidé kteří dostali jako ochranka do rukou pseudomoc, se do své role vcítili až příliš skutečně a doopravdy zde došlo ke konfliktům a celá akce se zvrhla. Takových výzkumů bylo víc a vždy byl výsledek v tomto duchu. Za zmínku stojí ještě jeden film, který se jmenuje Náš Vůdce. Je to film z německé produkce a poukazuje na to jakou sílu má právě společná idea a jak malá hranice je mezi tím, když se člověk nechá pohltnout plně nějakou ideologickou myšlenkou. Ve filmu, který byl natočen podle skutečné události, je hlavním aktérem učitel, který učí svou třídu historii. Během jednoho týdne probíhá projekt „státní formy“, a tak se učitel snaží mládeži ukázat sílu diktatury na přímé ukázce. On sám je mládeži velmi uznávaný a je charismatický typ. V tomto týdnu se staví do pozice diktátora, vůdce a svou třídu určil jako jeho stoupence. Ti si vymyslí svá hesla, svou ideu, svou image a podřizují se svému vůdci, učiteli. Mladí jsou nadšení z toho že mají něco společného s ostatními, že ve skupině něco znamenají, že někam patří, ale také že mají proti komu „bojovat“. Každý kdo neuznává jejich smýšlení je jejich nepřítel. Když vše již začne gradovat a vyhrocovat se, učitel projekt zruší. Nicméně se mu to již vymklo z rukou. Mládežnické hnutí „vlna“ už dosáhlo větších rozměrů, děti se nechtějí smířit s tím, že tomu čemu věřili je najednou bezdůvodně konec. Vše nakonec dopadá špatně. Při jednom setkání příznivců jejich nové „ideologie“ je nešťastnou náhodou zastřelen jeden z jejich členů, a to jeho kamarádem.

Na tomto příkladě je krásně vidět, jak je jednoduché slepě následovat dav, když má člověk pocit, že někam patří a že za něco může bojovat. Pocit náležitosti k nějakému hnutí či ideologii je asi to hlavní, co mladé lidi přitahuje.

Škola je to pravé místo, kde by se měli děti a mladiství dozvídat o možných rizicích spojených s aktivitami ideologických hnutí. Ve škole kde tráví spoustu svého času a kde se

²⁹ Smékal, Macek, 194

vyskytují v kolektivu lidí, kteří je mohou velmi ovlivnit. Mladý člověk se zde také mnohdy poprvé učí komunikovat s autoritami. Proto je pro další vývoj člověka prostředí školy velmi důležité.

Ráda bych teď začala mluvit o sdružení Imperativ, které se zabývá přímo primární prevencí v souvislosti s projevy extremismu. Snaží se mladým osvětlit historickou stránku spojenou s extremistickými ideologiemi, ukázat jim příklady organizací a skupin, které se k extremismu hlásí a jak mohou být nebezpečná. Prevence na školách je to, co může člověka ovlivnit v pozitivním slova smyslu. Člověk kolikrát ani neví, co slepě následuje.

7 OBČANSKÉ SDRUŽENÍ IMPERATIV

Imperativ je občanské sdružení, které se zabývá informativně-preventivními projekty na různých bázích. Jejich cílovou skupinou je především mládež od 14 let do 25, ale také například školí Městskou policii. Věnuje se problematice v oblasti extremismu, národnostních menšin, lidských práv a totalitních režimů. Imperativ se skládá z několika odborníků, kteří se v dané oblasti pohybují již několik let, a to jak pasivně, tak i aktivně.

Hlavním představitelem sdružení je **Bc. David Lebeda**. Pan Lebeda pracoval patnáct let u policie, z toho pět let na kriminálním a deset let na protiextremistickém oddělení. Také se zabýval prevencí na kriminálním oddělení na Praze 7. Vystudoval obor Sociální práce na Karlově univerzitě. V dnešní době se plně věnuje občanskému sdružení Imperativ, kde má možnost využít nesčetné zkušenosti ze své celoživotní praxe. Mimo jiné vyučuje na VOŠ Jabok předmět politický extremismus.

Dalším zkušeným členem je **Mgr. Petr Korál**. Pan Korál je v dnešní době především hudební publicista, moderátor, hudební kritik a člen Akademie populární hudby. Mnozí ho mohou znát z rádia Beat, kde uvádí jeden z hudebních pořadů. Byl aktivistou v českém undergroundu a kvůli hudbě měl v minulosti potyčky s komunistickým režimem. Kvůli hudbě byl stíhán Stb. Má vystudovanou právnickou fakultu.

Kdo by mohl lépe vyprávět o problematice extremistických skupin než ti, kteří mají z praxe tolik zkušeností a sami vidí, jak jsou tato hnutí do důsledku nebezpečná? Pan Lebeda a další lidé měli již pár prvotních přednášek o extremistických hnutích a ideologiích, před vznikem sdružení. Výsledkem jejich přednášek bylo zjištění malé

informovanosti mladých o tomto tématu a zároveň inklinace mládeže k extremistickým hnutím. To byl jeden z impulzů proč založit sdružení Imperativ.

Imperativ se snaží informovat mladé lidi v oblasti extremistických skupin, a to od jejich vzniku po současnost. Zaměřují se jak na ultrapravicovou, tak na ultralevicovou škálu spektra. Snaží se poukazovat na problémy, které s sebou tyto ideologie nesou a na jejich nebezpečí. Ukazují to především na příkladech totalitních režimů, které nejsou naší době moc vzdálené a sami přednášející jednu z totalitních vlád zažili. Snaží se mladé lidi seznámit s dobou před rokem 1989. Hlavním prostředníkem informací jsou přednášky, ale nejen to. Aby mladý člověk chápal dobu před rokem 1989, snaží se sdružení své cílové skupině přiblížit tyto časy se vším všudy. Proto pořádají koncerty, na kterých hrají kapely, které byly buď za režimu zakázány nebo se v undergroundu pohybovaly.

Vzdělávací aktivity, výchova ke kulturním hodnotám a umělecká realizace ve volném čase - i to jsou snahy, kterými naplňují své cíle.

7.1 PREVENCE A JEJÍ SPECIFIKA

Význam slova prevence je ve Slovníku cizích slov vysvětlen jako „předcházení něčemu, ochrana před něčím“. Prevence se týká skupin lidí nebo jednotlivců, kteří mohou nebo jsou potencionálně ohroženi něčím škodlivým. Prevence je zásah, který je určen k zamezení špatných účinků daného jevu. Prevence se snaží zabránit propuknutí nežádoucích účinků. Kdybychom mluvili konkrétně o našem problému, jedná se o snahu informovat mladé lidi o nebezpečnosti a možných tvrdých následcích extremistických ideologií. Informovat je o jejich historii, o co se hnutí skutečně ucházejí a jak je jednoduché nechat se zmanipulovat. Je důležité, aby prevence proběhla u mladých včas, tedy nejlépe ještě před vypuknutím náznaků příklonu k jedné z nebezpečných ideologií.

Prevence se dělí na primární, sekundární a terciární.

Primární prevence se zaměřuje na předpoklady, kde jev vzniká a za jakých podmínek. Zaobírá se možnými riziky- a snaží se předejít problémům, které můžou v důsledku vzniknout.

Specifická primární prevence se zaměřuje už na konkrétní případy. Řadíme sem aktivity, které usilují o ochranu člověka před specifickým sociálně-patologickým jevem. Neřeší přímo problémy, ale snaží se ukázat jejich riziko a možné následky a zavčas se jim pokusit zabránit. Hlavní snahou specifické primární prevence je předejít vůbec vzniku konkrétních problémů. Důležitá je cílová skupina, ta by se během této prevence měla

dozvědět co nejvíce informací a měla by být podpořena v takovém postoji, který by její členy nevedl k patologickým jevům. Specifická primární prevence je zaměřena na osoby, které mohou být nejvíce daným jevem ohroženy, což záleží na předmětu, kvůli kterému prevenci provádíme. Obecně můžeme mluvit o sociálně slabších jedincích, o dětech a mládeži- především z problémového rodinného prostředí atd.

Sekundární prevence je taková prevence, která se snaží daný jev podchytit buď u samého zrodu a nebo jedná ve chvíli, kdy se patologický jev už objeví. Pak se snaží zmírnit jeho následky, zastavit jev nebo alespoň zabránit jeho šíření.

Terciární prevence je zaměřená hlavně na recidivu. Snaží se zabránit opakování daného problému, patologických jevů.

7.2 SPECIFICKÁ PREVENCE O. S. IMPERATIV

Jak už bylo zmíněno prevence a informovanost dětí a mládeže je jeden z hlavních cílů sdružení. Jak se shodují členové Imperativu, prevence je základním krokem k informovanosti mládeže a primárním pomocníkem při podchycení projevů v souvislosti s extremismem. Členové provádí prevenci několika způsoby a zaměřují se vždy na to, aby se co nejvíce přiblížili mladým lidem. Pokud chtějí oslovit nějakou cílenou skupinu (v tomto případě jsou to mladí, které je těžší zaujmout a udržet jejich pozornost), musí se jim snažit vyrovnat, snažit se být interaktivní.

Na co se vlastně konkrétně zaměřují? Specifická primární prevence Imperativu se snaží informovat mladé lidi o extremistických hnutích a o totalitních režimech, a to jak v souvislosti s historií, tak i poukázat na současnou extremistickou scénu. Nejen informovanost je důležitá, ale podstatné je i poukázat na rizika a nebezpečí, které s sebou tato hnutí přináší. Mnoho z nich si rizika nedokáže představit nebo by si je nedokázali ani připustit. Proto je dobré, že přednášející mohou vyprávět z praxe, to je vždy nejdůvěryhodnější zdroj informací. Díky tomu, že naše země byla desítky let pod nadvládou totalitního komunistického režimu, dají se na to aplikovat mnohé příklady. Extremistická hnutí nejsou jediným tématem, Imperativ se také snaží poukázat na porušování lidských práv, problematiku etnických menšin a další společenské problémy s tím spjaté.

Imperativ provádí prevenci několika způsoby.

7.3 PŘEDNÁŠENÍ NA ŠKOLÁCH

Samotná škola byla pro Imperativ prvotním nakopnutím. Díky pár přednáškám na školách na Praze 7 se zjistilo, kolik lidí tíhne k projevům extremismu, a to hlavně ke xenofobii a rasismu, píše se na webu Imperativu. To byl jedním z podnětů k vzniku Imperativu.

Přednášky na školách jsou pro prevenci charakteristické. Imperativ svou prevenci formou přednášek nazývá ADVANCED PREVENTION AGAINST EXTREMISM. Přednášky probíhají v různých formách. Odehrávají se především na základních školách, kde se jich účastní starší žáci. Přednášející se snaží děti informovat o tématech, které byly již několikrát zmíněny a především poukazují na rizika a nebezpečí. Zabývají se jak ultrapravicovou tak ultralevicovou scénou, avšak ultrapravici přednáší spíš jen pro formu, hlavně se soustředí na ultralevicové výjevy. Seznamují je s problematikou politické Komunistické strany Čech a Moravy a předešlou Komunistickou stranou Československa. To především proto, že již zmíněný člen Petr Korál byl režimem utiskován a pronásledován. On a mnoho dalších byli ochuzeni o svobodu projevu a jejich lidská práva byla porušována. Proto je třeba ukázat mladým, že je dobré „bojovat“ za pravdu, lidskost a lidská práva, která se tedy s levicovým a pravicovým extremismem neztotožňují.

V loňském roce provedl Imperativ na čtyřicet přednášek, a to v rámci jejich přednáškové „tour“, která nesla název „Musíme mladým lidem ukázat naši minulost, aby se v jejich budoucnosti neopakovalo 40 let temna“. Zástupci Imperativu přednáší nejen na základních školách, ale své zkušenosti a znalosti předávají dál i na VOŠ Jabok.

Přednášky jsou nejen ve formě teoreticky-informační, ale přednášející se snaží posluchače více vtáhnout do děje. Proto jim ukazuje, jaké značky oblečení extremisté nosí, jakou symboliku hnutí používají a vysvětluje jim, jak je pro přívržence symbolika důležitá. Na přednášku jsou občas pozváni i pamětníci, kteří diskusi ožíví a velice pravdivě dokáží o své době vypovědět. „Formou kulturně-informačních projektů doslova bojujeme proti všem, kteří zapomněli, co vše tato ideologie „rudého teroru“ obnáší!“³⁰ dodávají k boji proti komunismu.

7.4 KULTURNÍ PROGRAM S PŘEDNÁŠKOVÝMI BLOKY

Největším projektem, který Imperativ organizuje, se skrývá pod názvem TOTALITA DO 21.STOLETÍ NEPATŘÍ. V rámci tohoto projektu, který letos již druhým

³⁰ http://www.imperativ.cz/kdo_jsme.html

rokem proběhl v kulturním domě Vltavská, během dne probíhá přednáškový blok. Mezi přednášejícími jsou většinou hosté, kteří se danou tematikou zabývají nebo lidé s tématem spjatí. V rámci přednášky se posluchačům pustí film, který je sestříhán a vytvořen jedním ze členů Imperativu. Jedná se o krátký film seznamující posluchače s totalitou. Je sestříhán z autentických televizních záběrů z let komunistické nadvlády.

Ve večerních hodinách začne ve stejné budově kulturní část programu. Vždy zde zahraje několik kapel, které mají něco společného s tématem. Hrají zde kapely, které byly buď za komunistického režimu zakázány, s režimem bojovaly či jsou jinak s bojem proti komunismu spjatí.

Celý projekt je založen na preventivní a informační bázi a specializuje se na projevy lidí hlásících se k extremistickým hnutím nebo prostě jen příklánějícím se k ultralevicové či ultrapravicové scéně. Tento projekt se také snaží mladým lidem skrze hudbu více přiblížit dobu, kterou nezažili a která potlačovala lidskou svobodu.

Tato celá akce není zamýšlena jen pro cílovou skupinu dětí a mladých lidí, ale pro každého, kdo si chce připomenout dění před rokem 1989 a kdo se chce dozvědět o problematice extremismu.

7.5 PŘIPRAVOVANÉ PROJEKTY

Jelikož sdružení Imperativ existuje zatím jen dva roky, má v záloze ještě spoustu projektů, které jsou teprve v procesu realizace. Imperativ usiluje o rozšíření svých preventivních programů do nízkoprahových center. Nízkoprahová centra jsou pro preventivní programy ideálním místem. Už sám nízkoprahový klub je taková „preventivní instituce“, kam chodí děti trávit volný čas. Pracovníci těchto klubů se snaží mladé orientovat na různé aktivity, aby předešli jejich nic nedělání, zabřednutí do kriminality a seznámení se s lidmi, kteří je můžou stáhnout na špatnou cestu.

Už loni se několik členů Imperativu účastnilo jednoho letního tábora, kde pomáhali s programem a zároveň tam zakomponovali několik přednášek o nebezpečí extremismu. V tom samém duchu by chtěli v létě pokračovat nadále, a to s hlavním mottem „Děti jsou naše budoucnost.“

7.6 RADY NEJEN PRO PEDAGOGY

Pan Lebeda napsal článek o extremismu, ve kterém shrnuje extremistická hnutí a historické souvislosti. Obsah článku je směřován k rodičům, pedagogům či jiným lidem, kteří mají vliv na mladé lidi. Najdeme zde rady, jak s dětmi o extremismu mluvit či jak rozeznat, že mé dítě nebo žák inklinuje k ideologii či hnutí, které je na hranici se zákonem.

Čemu se při komunikaci s dítětem vyvarovat? Aby si vůbec dítě od rodičů či jiného dospělého člověka nechalo poradit, je velmi podstatné zbourat vzájemné hranice a sociální role nechat za sebou. Když budu dítěti, mladistvému dávat nějaké rady, musím potřit veškerou autoritu a mluvit s ním jako se sebou rovným a neříkat mu, co musí, ale co si dospělý jedinec sám myslí. Mladý člověk potřebuje mít pocit, že se může proti něčemu bouřit a že dospělí mu to nezakazují a snaží se ho chápat. Avšak aby se to nevyhrotilo až do nebezpečných situací, je třeba mu říci, jaké to může mít následky a povědět mu jako nezúčastněná osoba to, co on sám vidět nechce nebo neumí.

Ze své praxe pan Lebeda ví, že mnoho dětí má zkreslené informace o skupinách inklinujících k extremismu. Proto je velmi důležité, aby se mladým podávaly přesné a nezkrácené informace a hlavně se nebát nazývat věci pravými jmény.

Myšlenky a názory nejsou to jediné co člověka dělá pravým přívržencem nějakého hnutí. Celková image a styl oblékání dělá z jedince tím pravým stoupencem. Proto je podstatné vědět, co ultralevicoví a ultrapravicoví extremisté nosí a co je pro ně charakteristické. To se týká například Kinderskins, kteří jsou většinou ve věku kdy se ještě navštěvuje základní škola či nižší stupně školy střední. Je proto důležité, aby pedagogové nebrali oblékání mladých na lehkou váhu. Jsou další náznaky, které mohou dát pedagogům či rodičům důkazy, že se jejich dítěti začalo inklinovat k ultrapravicové scéně.

- chová se více agresivně a má rasistické názory
- kreslí na papíry symboliku odkazující se k nacismu a k Hitlerovi
- čte knihy s tematikou nacistického Německa a Třetí říše
- změna vzhledu- dítě začne oblékat značky, které se odkazují také k neonacismu(koupí oblečení daných značek přispívá člověk na jejich propagaci)-radikální značka je Thor Steinar, dále mají neonacisté oblíbenou značku Everlast, Lonsdale, Umbro a další. Nicméně nemůžeme o každém, kdo nosí značku Lonsdale říci, že je neonacista
- změna hudebního stylu nebo poslouchání jiných kapel-některé kapely se přímo odkazují na rasismus, xenofobní chování či na nacionalismus

Pedagogové a rodiče by měli znát všechny okolnosti. Mohli by si totiž splést přívržence ultrapravice s nerasistickými skinheady. Ti totiž mají podobnou vizáž.

- mají také vyholenou hlavu a nosí bombera
- jsou proti rasismu a xenofobii
- poslouchají převážně ska, reggae a punk
- také nosí značku Lonsdale- to je poněkud zavádějící

Důležité je nebanalizovat problém a začít ho řešit včas.

7.7 ZPĚTNÁ VAZBA

U preventivních programů je těžké zjistit, zda-li člověk práci dělá dobře. Cílem Imperativu je děti a mládež informovat takovým způsobem, aby předešly daným nechtěným projevům v souvislosti s projevy extremismu. Proto je těžké vyhodnotit, zda-li je prevence úspěšná. O.s. Imperativ se snaží skrze dotazníky, které podává dětem a mládeži po svých preventivních přednáškách, o zpětnou vazbu. Dotazníky jsou členy Imperativu zhodnoceny jako povětšinou kladné. Zpětnou vazbu získávají i od učitelů, kteří shledávají preventivní přednášky jako potřebné a následně dobře provedené. Pan Lebeda byl také před několika lety oceněn na konferenci primární prevence v Praze Magistrátem hlavního města Prahy jako nejlepší přednášející.

8 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU

Do dvou základních škol jsem dala dotazník, který byl směřován na žáky devátých tříd (viz.ukázka v příloze). Dotazníkem jsem se snažila zjistit, jejich informovanost o současných hnutích krajní pravice a levice. Dále jsem se zaměřila na čtyři základní ideologie ze kterých vychází většina současných krajních hnutí. Jednalo se o komunismus, anarchismus, fašismus a nacismus. Snažila jsem se zjistit jestli si tyto pojmy dotazovaní správně vysvětlují a jaký mají vůči nim postoj. Zda s nimi sympatizují či je odsuzují.

Hned v úvodu při domlouvání dotazníku s učiteli žáků jsem se dozvěděla pár zajímavých podnětů. V loňském roce se několikrát na škole řešili problémy ohledně jedné skupinky chlapců deváté třídy, kteří inklinovali k neonacismu. Ve škole měli rasistické nářázky a mimo školu páchali kriminální činy s odkazy na neonacismu. Pan učitel si s nimi na toto téma několikrát povídal. Hlavním problémem bylo rodinné zázemí kluků. Jeden z nich nemá otce, a tak dle slov učitele nemá doma vzor za kterým by šel a matka pro něj

není dostatečná autorita. Dalším problémem podle učitele je parta, které se chytil. Sám chlapec dle učitele tvrdil, že se musí chovat násilnický, protože by jinak nedržel partu, a to by mělo zlé následky.

Průměrný věk dotazovaných dětí byl patnáct let. Z výsledků dotazníků vyplynulo, že více jak polovina dětí se alespoň trochu o politiku zajímá a kdyby měla zvolit politickou stranu, která je jim nejbližší, zvolí TOP 09. S nadsázkou bych řekla, že jeden z důvodů vidím v tom, že je to současná politická „strana pro mladé“. Mnoho dotazovaných také kroužkovalo KDU-ČSL. Na těchto odpovědích je zřejmé, jak jsou mladí v tématech o kterých toho moc nevědí lehkou ovlivnitelní, jelikož jedna ze škol, kde jsem předložila svůj dotazník, byla základní škola Sv. Voršily, do které chodí mnoho dětí z křesťanských rodin. Proto jsou v tomto ohledu velmi ovlivněni rodiči.

Za nejvíce nebezpečnou ideologii považují dotazovaní nacismus, fašismus i komunismus. Všechny tři na velmi vyrovnané úrovni. Anarchismus více jak polovina za nebezpečný nepovažuje. Z otázky, kdy jsem se snažila zjistit, jaké je jejich povědomí o současných extremistických hnutích, vyplynulo, že mají větší přehled o krajní levici než pravici. O Autonomních neonacistech či Národním odporu mnoho z nich nikdy neslyšelo. Otázkou je, zda-li jim pouze neříká nic jejich název.

V jedné z otázek jsem předložila dvě ultralevicové, dvě ultrapravicové a dvě nezávislé skupiny a k nim připsala v krátkých bodech o co usilují. Dotazovaní se měli s jedním z nich ztotožnit. Skoro polovina se neztotožnila s žádným, velká část se ztotožnila s hnutím Antifa a nerasistickými skinheady a menší, ale ne méně podstatná část se ztotožnila s DSSS.

V další otázce jsem vypsala znovu čtyři hlavní ideologie a vedle nich vypsala osm pojmů. Posléze měli pojmy přiřadit k ideologiím tak, aby je pojmy nejlépe vystihly. Z této otázky vyplynulo, že nejvíce lidí považuje za extremistický nacismus. Komunismus si spojuje s porušováním lidských práv a násilím, anarchismus se svobodou, svobodou slova a násilím, nacismus s rasismem a násilím a fašismus také s rasismem a násilím.

Kdybych měla zhodnotit celkový dojem z výsledků dotazníku, výsledky na mě působí velmi zmateně. Často v jedné otázce odpověděli, že je jedna ideologie nebezpečná, násilná a porušuje lidská práva a v další otázce jim byla blízká. Mnoho z nich ani nedokázalo vyjádřit co si pod danými ideologiemi představuje. Výsledky tohoto dotazníku poukazují na malou informovanost dotazovaných a zmatek v jejich vědomostech.

ZÁVĚR

Touto prací jsem se snažila přiblížit současnou ultrapravicovou i ultralevicovou scénu, poukázat na to, o co se jednotlivá sdružení a hnutí snaží a poukázat na jejich problematiku. V tuto chvíli mohu říct, že každá ze skupin je nebezpečná a její projevy mohou ohrožovat společnost. Ultrapravicové skupiny, které se tvrdě hlásí k neonacismu a nacionalismu rozhazují sítě mezi mladé lidi a snaží se jich co nejvíce dostat na svou stranu. Národnostní menšiny jsou pro krajní pravici trnem v oku. V důsledku globalizace se v naší zemi budou jistě národnostní skupiny rozrůstat. Proto jsou mé obavy z narůstajících konfliktů opodstatněné. Dalším problémem může být rozšiřování pole působnosti. Příkladem jsou Autonomní neonacisté, kteří se začali dostávat do jiných subkultur, než bylo u skupin hlásících se k neonacismu zvyklé. Tímto způsobem mohou ovlivňovat mnohem více mladých lidí, než do teď. Výjimkou nejsou ani ultralevicové skupiny. Komunistická strana Čech a Moravy má svou mládežnickou odnož (KSM), která se na stejných principech snaží přilákat mladé a jít ve šlépějích svých předchůdců. Větší pozornost bychom měli věnovat také anarchistické skupině Antifa. Ta má čím dál více sympatizantů. I z mého dotazníku vyplynulo, že mnoho dotazovaných k ní má blízko. Svoboda a svoboda slova, to je dle dotazovaných pro anarchismus výstižné. Jejich projevy většina dotazovaných za nebezpečné nepovažují. Avšak dobré je zdůraznit jejich schvalování násilí a snahu o zničení státu. Prvky extremismu splňují a kdyby měli větší podporu či se dostali k moci, mohlo by to skončit stejně jako u komunismu diktaturou.

Dále jsem se v práci zabývala specifickou primární prevencí. Představila jsem v ní občanské sdružení Imperativ, které se na tuto prevenci soustředí. Nedostatek informovanosti dětí a mládeže o problematice spojené s extremistickými skupinami vede k nepříjemným následkům. Jak se o tom z praxe přesvědčili nejen členové Imperativu. I já jsem se od učitelů a z dotazníků dozvěděla, že děti jsou málo informované a v pojmech s extremismem spojených mají zmatek. A přesto mají k některým hnutím blízko. Proto považuji díky letitým zkušenostem členů sdružení Imperativ v oblasti extremismu jejich práci za dobře vykonávanou. Myslím si, že tyto problémy by se rozhodně neměly banalizovat a prevence je v tomto ohledu velmi potřebná a důležitá.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BASTIL, Martin, *Radikální levice v České republice-devadsátá léta dvacátého století*. 1.Vyd., Brno: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-2722-3
- COLLOTTI, Enzo, *Hitler a nacismus*. Praha: Columbus ,1994. ISBN 80-85928-44-2
- FABER, Claude, *Anarchismus- příběh revolty*. 1.Vyd., Praha: Levné knihy, 2006. ISBN 80-7309-333-2
- CHARVÁT, Jan. *Současný politický extremismus a radikalismus*. 1.Vyd., Praha: Portál,2007. ISBN 978-80-7367-098-6
- CHMELÍK, Jan. *Symbolika v extremistických hnutích*. 1.Vyd., Brno: Print-Typia.
- SCRUTON, Roger. *Slovník politického myšlení*. 16.publikace, Brno: Atlantis. ISBN 80-7108-013-6
- GREGOROVIČ, Miroslav. *Kapitoly o českém fašismu*. Praha: Lidové noviny,- 7106-100-X
- SMÉKAL, Vladimír, MACEK, Petr. *Utváření a vývoj osobnosti*. Brno: Barrister and Principal, 2002. ISBN 80-85947-83-8
- TOMEK, Václav. *Český anarchismus a jeho publicistika 1880-1925*. 6.Svazek, Praha: Filosofía, 2002. ISBN 80-7007-165-6

INTERNETOVÉ ZDROJE

- Oficiální stránky hnutí Antifa, poslední aktualizace 30.10.2008, [cit. 2011-4-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.antifa.cz/content/kdo-jsme> >
- Blog o Autonomních nacionalistech, poslední aktualizace únor 2011, [cit. 2011-4-21]. Dostupné z WWW: <<http://ankutnahora.wordpress.com/>>
- Staré stránky Dělnické strany sociální spravedlnosti, poslední aktualizace 27.7.2008, [cit. 2011-4-20]. Dostupné z WWW:<<http://www.delnicka-strana.cz/index.php>>
- Oficiální stránky DSSS, poslední aktualizace únor 2010, [cit. 2011-4-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.dsss.cz/programova-listina>>
- Oficiální stránky občanského sdružení Imperativ, poslední aktualizace 21.4.2010, [cit. 2011-5-2]. Dostupné z WWW: <http://www.imperativ.cz/kdo_jsme.html>

- Oficiální stránky Komunistického svazu mládeže, poslední aktualizace 26.2.2006, [cit.2011-4-23]. Dostupné z WWW: <http://www.ksm.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=19&Itemid=74>
- Oficiální stránky Národního odporu, poslední aktualizace 2011, [cit.2011-4-21]. Dostupné z WWW: <<http://odpor.org/>>
- Blog přívrženců skinheads, poslední aktualizace 7.8.2010, [cit.2011-4-20], Dostupné z WWW: <<http://skinhead.name/media/co-zapricinilo-rozstepeni-stylu-2/>>
- Internetový slovník cizích slov, [cit.2011-4-15]. Dostupné z WWW: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?typ_hledani=prefix&cizi_slovo=extremismus>
- Neoficiální stránka hnutí Bohemia Hammer Skins, poslední aktualizace 20.4.2011, [cit.2011-4-26]. Dostupné z WWW: <<http://tretirise.wbs.cz/Bohemia-Hammer-skins.html>>
- Internetový deník, zpráva z 12.6.2009, [cit.2011-5-10]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/neonaciste-ziskali-dokument-z-razie-policie-se-obava-konfidenta-pwy-/krimi.asp?c=A090612_110446_krimi_js>

PŘÍLOHA

Příloha č. 1 - Rozhovor s Mgr. PETREM KORÁLEM o hudební subkultuře za totality a o smyslu prevence.

1. Jste známý hudební publicista, moderátor a kritik. Vzpomínáte si na svou první kapelu?

Máte na mysli kterou jsem jako první ve svém životě nějak systematictěji poslouchal? To byla asi švédská ABBA už v raném dětství. A z českých Olympic. :-) Ale hudbě jsem se později okrajově věnoval i jaksi „výkonně“, konkrétně jako zpěvák a textař. Moje první skupina, v níž jsem působil, se jmenovala Asmodeus a dodnes existuje, ovšem už bez méj účasti.

2. Byla pro Vás v mládí hudba „jen“ zálibou a koncerty společenskou událostí, nebo jste v ní hledal hlubší smysl?

Obojí. Návštěva některých hudebních akcí za komunismu nebyla zdaleka jen zábava, ale byl v tom i kus dobrodružství a pocit, že se člověk aspoň svou malou troškou podílí na něčem, co tehdejšímu režimu, s nímž nesympatizoval, nebylo moc po chuti. Někdy to byla vyloženě touha ochutnat zakázané nebo přinejmenším oficiálně nedoporučované ovoce...

3. Může podle Vás hudba a texty kapel ovlivnit posluchače?

Ano. Spíš v pozitivním, ale někdy i v negativním smyslu. Ovšem zároveň jedním dechem dodávám, že pokud někoho písňové texty zdánlivě dovedou třeba až ke kriminálnímu jednání, problém až na výjimky nespočívá v textech samotných, ale v narušené osobnosti toho, kdo se k takovému jednání uchýlí a alibisticky nebo naprosto nesmyslně se ohání tím, že mu k tomu ta či ona muzika dala „návod“. Příkladem mohou být různé na první pohled násilnické, zvrácené či jinak kontroverzní texty v metalu nebo hip hopu. Jde v nich téměř vždy jen o do krajnosti dovedenou uměleckou stylizaci a záměrnou provokaci a normální člověk je nikdy nemůže brát zcela vážně a doslova.

4. Za totalitní vlády Komunistické strany Československa jste byl díky hudbě režimem pronásledován. Co podle Vás vedlo tehdy mladé lidi revoltovat hudbou?

Pronásledován jsem byl, absolvoval jsem několik velice nepříjemných výslechů na tehdejší StB (Státní bezpečnosti), zažil jsem z její strany různé vyhrožování a psychický nátlak, „zařídila“ mi obrovské problémy na vysoké škole (kterou jsem tehdy studoval) atd. Jiní na tom byli nesrovnatelně hůř...

Protestovat proti nesvobodě a chybějící demokracii prostřednictvím hudby mně, stejně jako řadě jiných lidí, přišlo zcela přirozené. Část umělecké fronty v totalitních zemích vždy prostřednictvím své tvorby dávala najevo svůj nesouhlasný postoj k vládnoucímu režimu, vedle muzikantů i filmaři, spisovatelé a další. Konkrétně hudebníci buď prostřednictvím různých narážek, skrytých smyslů a jinotajů ve svých textech, anebo zcela otevřeně (což už ovšem znamenalo poměrně vysokou míru rizika potenciálních represí a k tomu se odvážil jen málokdo). Týkalo se to především rockových skupin a folkových písničkářů, na jejichž koncerty logicky chodilo hlavně – ale nejen – mladší publikum očekávající něco jiného než to, co jim režim předkládal jako svoji představu o kvalitním umění.

5. Myslíte si, že i v současné době mohou kapely svými texty měnit názory mladých?

Ano, vysvětluji to už v odpovědi na otázku číslo 3. Hudba a texty jsou za jakéhokoliv režimu schopné do jisté míry formovat názory těch, co je přijímají. Ale zdůrazňuju to „do jisté míry“, nepřeceňoval bych jejich vliv. Jen s pomocí muziky se těžko vytvoří psychologický, filozofický či politický profil nějakého člověka. A hudba sama o sobě také těžko přivodí nějakou zásadní společenskou změnu nebo dokonce revoluci. Ani za komunismu tomu tak nebylo. Hudba byla pouze jednou z mnoha věcí, které k jeho pádu přispěly.

6. Do jaké míry podle Vás v dnešní době souvisí hudba s životním stylem?

Jak u koho, je to samozřejmě velmi individuální záležitost – ale u spousty mladých lidí nepochybně jejich životní styl výrazně souvisí s hudbou, kterou poslouchají (a naopak, tedy že jejich oblíbená muzika se odvíjí od toho, jaký životní styl je jim blízký).

7. Jak jste se vůbec dostal ke spolupráci s panem Lebedou a co Vás vedlo k rozhodnutí pomáhat v prevenci proti extremistickým ideologiím?

S Davidem Lebedou jsem se seznámil při výkonu jeho práce, ještě když se zabýval extremismem coby příslušník speciálního oddělení Policie ČR. Kontaktovat mě kvůli

jednomu článku o českých skinheadských kapelách, který jsem napsal do časopisu Rock & Pop, kde jsem tehdy působil. Z ryze úředního kontaktu se nakonec vyvinulo osobní přátelství a zjištění, že názorově takříkajíc plujeme na jedné lodi, čili nad nabídkou podílet se na činnosti nového občanského sdružení zaměřeného na prevenci před extremismem jsem neváhal ani okamžik. Je mi bytostně cizí jak neonacismus a obecně ultrapravicové ideologie, tak neostalinismus a vůbec novodobý komunismus. A zejména jeho nebezpečí je u nás z mého pohledu trestuhodně podceňováno či zlehčováno a já už nikdy nechci zažít to, co jsem byl nucen do svých 21 let, než přišel rok 1989, zažívat. Proto jsem se rozhodl hlavně mladé lidi, kteří komunismus v praxi nezažili, před ním varovat a upozorňovat na to, že i dnes v něm dříme hrozba.

8. V čem vidíte problém, že v současné době tihne mnoho lidí k extremistickým hnutím?

Osobně si nemyslím, že by to bylo až tak velké procento lidí. Ale nelze nevidět, že tady tento problém existuje a bylo by kardinální chybou ho bagatelizovat. Proč tomu tak je? U mladých lidí za tím vidím (notně zjednodušeně řečeno) jejich nejen duševní nevyzrálost a tendenci snadněji se nechat ovlivnit někým autoritativním, kdo navrhuje rychlé, snadné a populistické řešení. A u osob starších, které také sympatizují s nějakým extrémním proudem, pro změnu to, že dost lidí bohužel snadno zapomíná a jsou svým způsobem nepoučitelní, respektive že si prostě z různých důvodů nedokázali najít v demokracii své místo, mají pocit, že nikoliv vlastní vinou v ní neuspěli a slyší tudíž na to, když jim někdo slibuje „pořádek a vládu tvrdé ruky“ a že za ně rázně vyřeší spoustu věcí, které je – leckdy třeba i oprávněně – v současné společnosti štvou.

9. Jaké jim nebo celé společnosti podle Vás hrozí nebezpečí?

Pominu-li nebezpečí trestního stíhání pro osoby, které svým aktivním jednáním v souvislosti s vyjadřováním svých pokřivených názorů naplní skutkovou podstatu nějakého trestného činu, existuje pochopitelně základní nebezpečí týkající se celé společnosti: ohrožení demokratického systému. Který nepochybně má svoje chyby a limity, ale – nadneseně řečeno – je pořád tím nejlepším způsobem vzájemného fungování, jaký pro sebe lidstvo vymyslelo.

10. Co je na prevenci nejdůležitější?

Řekl bych, že schopnost lidem, a zvláště těm mladým a tím pádem nezkušeným, nenásilně a přitom dostatečně názorně vysvětlit, jaká úskalí a přímo nebezpečí v sobě různé extremistické (nejen vyloženě politické) směry a s nimi spojené komunity a subkultury skrývají. A přesvědčit je, že některé věci není radno podceňovat a marginalizovat.

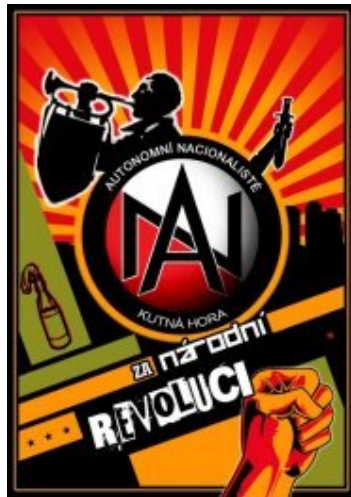
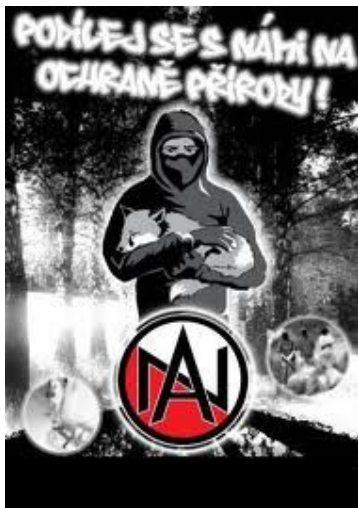
11. Jak se podle Vás současná situace vyvíjí? Můžete hodnotit třeba z pohledu Imperativu.

Myslíte z hlediska zcela zřetelných či méně viditelných, ale možná o to nebezpečnějších trendů v naší společnosti? V podstatě na to odpovídám už výše... Situace zatím není vysloveně vážná, ale v něčem je určitě znepokojivá a naše sdružení tomu nemíní jen nečinně přihlížet. Říkat si, že kdo nic nedělá, nic nezkazí, by se nám mohlo krutě nevyplatit. Na zlo nestačí jen poukázat a pojmenovat ho, ale je proti němu potřeba bojovat. Samo nikdy ze společnosti nezmizí.

Příloha č.2- Obrázky a fotky související se extremistickými skupinami

Autonomní neonacisté

Národní odpor

Blood and Honour

Komunistická strana Čech a Moravy

Komunismus, socialismus

Anarchisté

Antifa

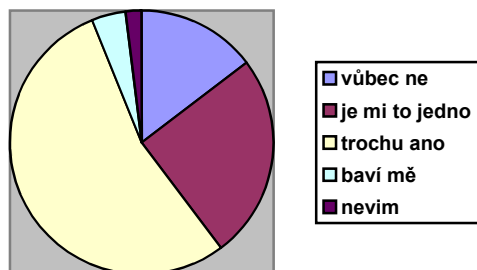

VYHOĎ FAŠISTU Z OKNA!

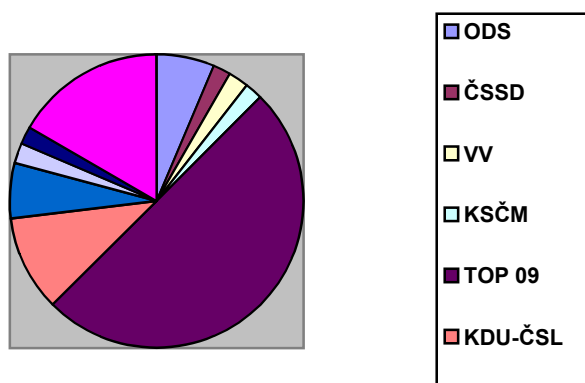

Příloha č.3 - Ukázka výsledků dotazníku

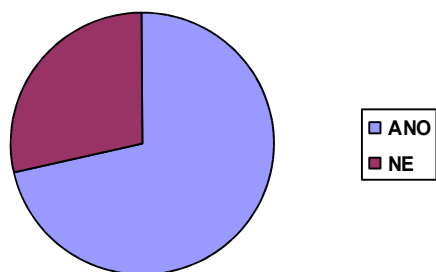
Některé kapely mívají politické texty. Zajímáš se o politiku?

Jaká politická strana je mi nejbližší? Zkus zvolit jen jednu.

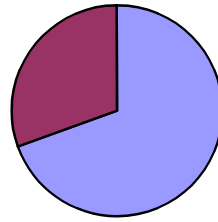
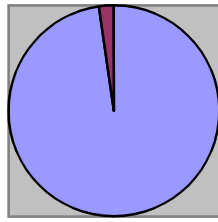

Víš co znamená slovo extrémismus?

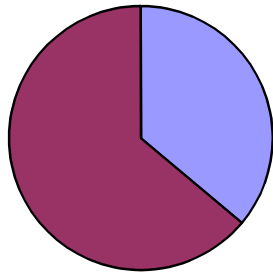
Víš co je to rasismus?

Pokud ANO setkal jsi se někdy s ním?

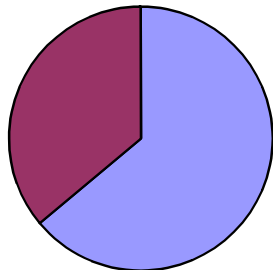

Myslíš si, že je některá z následujících ideologií nebezpečná?

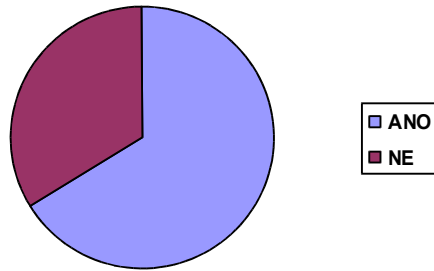
ANARCHISMUS

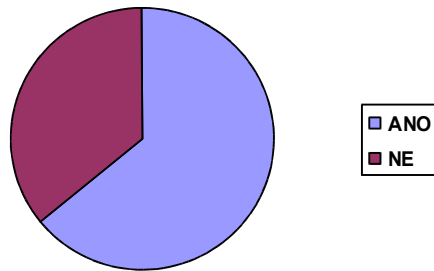
KOMUNISMUS

FAŠISMUS

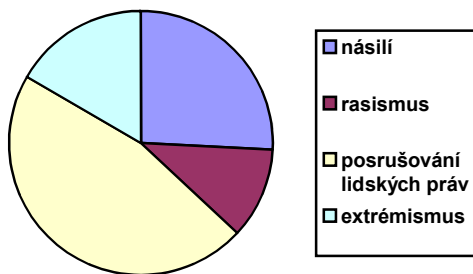

NACISMUS

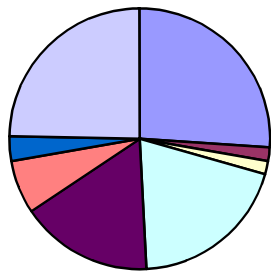

Přiřaď k následujícím pojmům písmena, která podle tebe pojem vystihují.

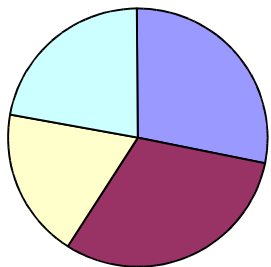
KOMUNISMUS

ANARCHISMUS

NACISMUS

FAŠISMUS

